

Strategia
deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej
w Koninie na lata 2019 - 2025

Spis treści	str.
I. WSTĘP	4
1. Model systemu organizacji pieczy zastępczej na terenie Konina	6
2. Uregulowania prawne	7
3. Metodologia strategii	8
II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO - ANALITYCZNA	9
1. Demografia	9
2. Bezrobocie	11
3. Uzależnienia	13
4. Infrastruktura społeczna	22
4.1. Infrastruktura w zakresie opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, edukacji przedszkolnej i szkolnej	22
4.2. Infrastruktura w zakresie gospodarki mieszkaniowej, która jest w zasobach Miasta Konina	23
4.3. Instytucje pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, fundacje i ich działania skierowane do rodzin	24
4.4. Wsparcie asystenta rodziny	30
4.5. Dominujące problemy w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2015-2017	33
5. Rodzinna i instytucjonalna piecza zastępcza	35
5.1 Wsparcie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej	37
5.2 Umieszczanie dzieci w rodzinnych i instytucjonalnych formach pieczy zastępczej na terenie Miasta Konina w latach 2015 -2017	39
5.3 Środki finansowe przeznaczone na rodzinną i instytucjonalną pieczę zastępczą	43
5.4 Charakterystyka rodzin zastępczych	47
6. Analiza SWOT	51
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA	53
Misja i Wizja	53
1. Cele i kierunki ich realizacji	54
2. Czas realizacji, realizatorzy, źródła finansowania	56
3. Wdrażanie, zarządzanie, monitoring strategii	57
4. Spis tabel, wykresów, rysunków	58

Słowniczek	
MOPR	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie
KIS	Klub Integracji Społecznej
MOW	Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy
MOS	Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapeutyczny

I. WSTĘP

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zobowiązuje samorządy do rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej, których celem powinny być działania profilaktyczne a także przejście od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej (tzw. deinstytucjonalizacja). Dokumentem, który wytycza kierunek koniecznych zmian w obszarze funkcjonowania pieczy zastępczej są „Ogólnoeuropejskie wytyczne dotyczące przejścia od opieki instytucjonalnej do świadczonej na poziomie lokalnych społeczności”. Zgodnie z Konwencją ONZ o prawach dziecka, to wychowanie w środowisku rodzinnym, w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia, pozwala dziecku na pełny i harmonijny rozwój osobowości. Nie zawsze jednak rodziny potrafią lub są w stanie zapewnić potrzebną dzieciom opiekę, pomimo odpowiedniego wsparcia. W takiej sytuacji, to system polityki społecznej powinien zapewniać dzieciom prawo do zastępczej opieki rodzinnej. Nieodłącznym elementem wsparcia rodziny jest zatrudnienie profesjonalnej kadry, która będzie świadczyć usługi z zakresu pracy socjalnej i pracy z rodzinami. Trzonem takich działań jest praca socjalna, praca asystenta rodziny i koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014 – 2020 określają deinstytucjonalizację usług, jako proces przejścia od usług świadczonych w formach instytucjonalnych do usług świadczonych na poziomie lokalnym, wymagający z jednej strony rozwoju usług świadczonych na poziomie lokalnych społeczności, z drugiej - stopniowej eliminacji usług świadczonych w formach instytucjonalnych. Integralnym elementem deinstytucjonalizacji usług jest profilaktyka, która obejmuje różnorodne rodzaje wsparcia, mające zapobiegać umieszczeniu osób w formach instytucjonalnych, a w przypadku dzieci zapobiegać rozdzieleniu dziecka z rodziną i umieszczeniu pod opieką zastępczą. Do innych aktów prawnych odnoszących się do kwestii deinstytucjonalizacji usług społecznych w Polsce należy zaliczyć: • Ustawę o pomocy społecznej; • Ustawę o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz • Ustawę o ochronie zdrowia psychicznego.

Konin jest gminą na prawach powiatu, realizującą zadania gminy i zadania powiatu.

Tabela 1. Podział zadań pomiędzy jednostki organizacji terytorialnej: gminę, powiat i samorząd województwa.

GMINA	POWIAT	WOJEWÓDZTWO
Profilaktyka, działania wspierające skierowane do rodziny z dzieckiem, placówki wsparcia dziennego	Interwencja/aktywizacja rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka (rodzinna piecza zastępcza), placówki opiekuńczo-wychowawcze (instytucjonalna piecza zastępcza) usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej	ośrodek adopcyjny, regionalna placówki opiekuńczo-terapeutyczne, interwencyjny ośrodek preadopcyjny

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do form rodzinnej pieczy zastępczej zalicza:

- Rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem (dziadkowie lub pełnoletnie rodzeństwo dziecka);
- Rodziny zastępcze niezawodowe (małżonkowie lub osoby niepozostające w związku małżeńskim niebędące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka);
- Rodziny zawodowe (niespokrewnione z dzieckiem, rodzina funkcjonuje na podstawie umowy zawartej pomiędzy Prezydentem Miasta a rodziną zastępczą), w tym:
  - pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego;
  - specjalistyczna (rodzina specjalistyczna dla samotnych matek z dzieckiem, dla dzieci z niepełnosprawnościami oraz nieletnich);
- Rodzinny Dom Dziecka (w tej rodzinnej formie pieczy zastępczej umieszczanych jest więcej niż troje dzieci, nie więcej niż ośmioro dzieci), tworzony jest w celu objęcia opieką licznego rodzeństwa;
- Rodziny pomocowe (sprawują opiekę nad dzieckiem w przypadku czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą). Rodziny pomocowe tworzą funkcjonujące rodziny zastępcze zawodowe i niezawodowe oraz osoby, które odbyły szkolenie dla rodzin zastępczych i zostały zakwalifikowane do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

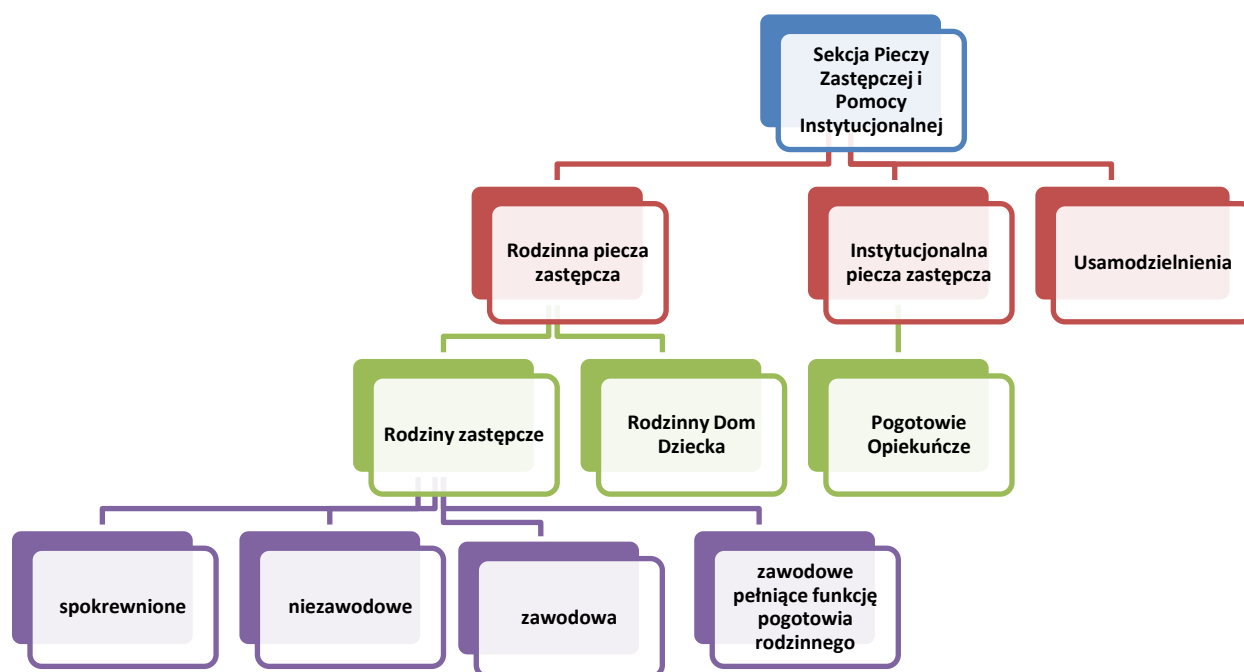
Instytucjonalną formę pieczy zastępczej tworzą:

- placówki opiekuńczo-wychowawcze;
- regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne;
- regionalny ośrodek preadopcyjny.

1. Model systemu organizacji pieczy zastępczej na terenie Konina

Na terenie Konina funkcjonują dwie placówki opiekuńczo-wychowawcze: jedna typu rodzinnego- Rodzinny Dom Dziecka prowadzony przez Stowarzyszenie „PROM” i jedna typu instytucjonalnego – Pogotowie Opiekuńcze.

Rysunek 1. Organizacja Systemu Pieczy Zastępczej w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Koninie.

Źródło: Opracowanie własne.

Celem realizacji założeń strategii jest wzmocnienie rodziny do prawidłowego wypełniania swojej funkcji oraz wskazanie metod i kierunków działania, które przyczynią się do minimalizowania różnic w starcie w dorosłość dzieci, także tych które dorastały w instytucjonalnych formach opieki.

2. Uregulowania prawne

Strategia została przygotowana w oparciu o następujące dokumenty:

1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, (Dz. U. z 2018 r., poz. 994 ze zm.)
2. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, (Dz. U. z 2018 r., poz. 995 ze zm.)
3. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, (Dz. U. z 2018 r., poz. 998 ze zm.)
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, (Dz. U. z 2018 r., poz. 1508 ze zm.)
5. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, (Dz. U. z 2018 r., poz. 450 ze zm.)
6. Uchwała Nr XL/788/13 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 16 grudnia 2013 roku w sprawie uchwalenia Wielkopolskiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej do 2020 roku
7. Uchwała Nr 109 Rady Miasta Konina z dnia 27 maja 2015 roku w sprawie uchwalenia „Strategii Rozwoju Konina na lata 2015-2020”
8. Uchwała Nr 903 Rady Miasta Konina z dnia 29 października 2014 r. w sprawie przyjęcia strategii rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców Konina na lata 2015 - 2025
9. Uchwała Nr 607 Rady Miasta Konina z dnia 29 listopada 2017 r. w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Konina na lata 2018 – 2020
10. Uchwała Nr 608 Rady Miasta Konina z dnia 29 listopada 2017 r. w sprawie przyjęcia Gminnego programu wspierania rodziny w Koninie na lata 2018 – 2020

Strategia Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku.

Strategia określa wspólne działania władz publicznych oraz innych podmiotów, w tym organizacji sektora obywatelskiego, które służyłyby kształtowaniu, poprawie, ochronie warunków bezpieczeństwa i jakości życia obywateli i społeczności. Równocześnie dając jednostkom i grupom możliwość harmonijnego rozwoju, udziału w kulturze i życiu społecznym, jak również szansę prowadzenia aktywnego i niezależnego życia. Priorytety

strategiczne rozpisane zostały na cele operacyjne i zadania dla głównych adresatów polityki społecznej, jak dzieci i młodzież, seniorzy, osoby z ograniczeniem sprawności oraz osoby z kręgu wysokiego ryzyka socjalnego. Główne priorytety polityki społecznej, to wielkopolska równych szans i możliwości, zdrowi wielkopolanie, bezpieczna wielkopolska, wielkopolska obywatelska.

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020

Jest instrumentem realizującym zadania zmierzające do osiągnięcia spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej Unii Europejskiej przez inteligentny i zrównoważony rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu.

Ogólnoeuropejskie wytyczne dotyczące przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności

Wytyczne w zakresie wdrażania i wspierania trwałego przejścia od opieki instytucjonalnej do alternatywnych rozwiązań rodzinnych i opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności w przypadku dzieci, osób z niepełnosprawnościami, osób mających problemy ze zdrowiem psychicznym oraz osób starszych w Europie. Ogólnoeuropejskie wytyczne zawierają praktyczne porady, jak dokonać trwałego przejścia od opieki instytucjonalnej do alternatywnych rozwiązań rodzinnych i na poziomie lokalnych społeczności w przypadku osób przebywających obecnie w zakładach oraz żyjących w społeczności, często bez odpowiedniego wsparcia.

3. Metodologia strategii

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie jest realizatorem projektu „Wspiera.MY” w ramach Działania 7.2 Usługi społeczne i zdrowotne, Poddziałania 7.2.1 Usługi społeczne – projekty pozakonkursowe realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020. Przedmiotem projektu jest udzielenie wsparcia rodzinom w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych, prowadzące do świadomej i odpowiedzialnej realizacji funkcji wynikającej z rodzicielstwa oraz wsparcie rodzinnych form pieczy zastępczej. Realizacja działań na rzecz zapobiegania umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej i umożliwienie dzieciom będącym w pieczy powrót do rodzin biologicznych. Realizacja projektu nałożyła na Ośrodek obowiązek zainicjowania prac nad opracowaniem strategii na rzecz deinstytucjonalizacji i rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej w mieście Koninie.

Zarządzeniem Prezydenta Miasta Konina został powołany zespół, w którego składzie działała grupa sterująca i grupa konsultacyjno – doradcza. Grupę sterującą reprezentowali pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie realizujący założenia ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z partnerem projektu prowadzącym Rodzinny Dom Dziecka Stowarzyszenie „Prom”. W skład grupy konsultacyjno – doradczej wchodziłi przedstawiciele organizacji i instytucji działających w obszarze wsparcia rodziny i pieczy zastępczej z terenu miasta Konina.

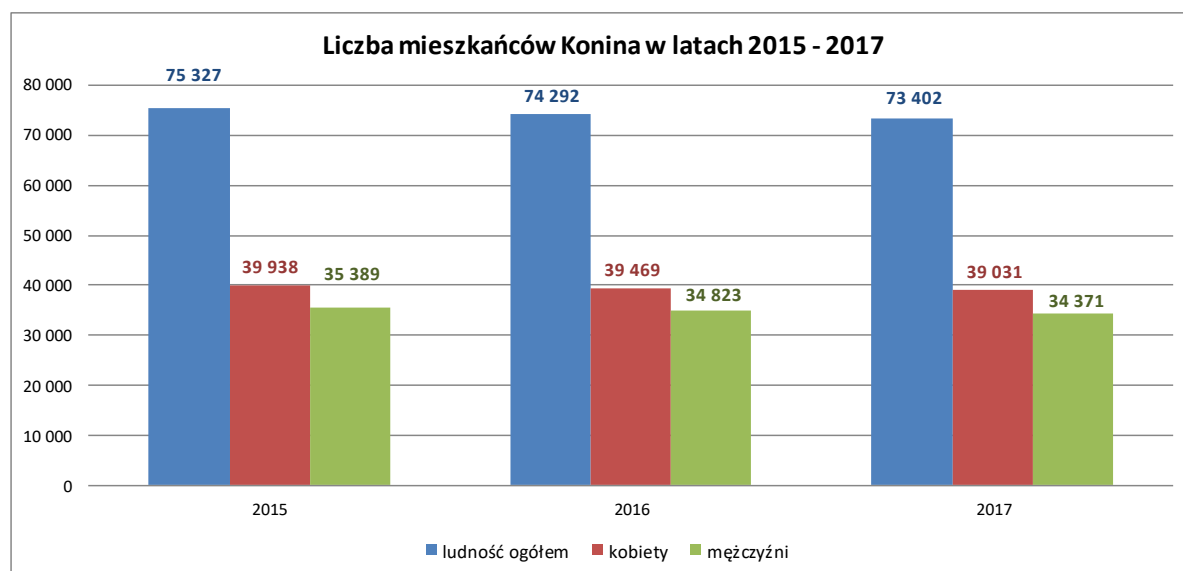
Pracę nad strategią inicjuje diagnoza służąca identyfikacji aktualnych i potencjalnych problemów i potrzeb w regionie (demografia, zdrowie, warunki życia, infrastruktura społeczna itp.). Uzyskane w toku analizy dokumentów urzędowych dane diagnostyczne posłużą porównaniu kierunków i realizacji dotychczasowych działań w obszarze zadań realizowanych na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a także działań zmierzających do deinstytucjonalizacji. Kolejnym krokiem po diagnozie było uszczegółowienie, konkretyzacja oraz rozpisanie zadań dla poszczególnych celów strategii, zgodnie z potrzebami i problemami w regionie.

II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO - ANALITYCZNA

1. Demografia

W latach 2015 – 2017 liczba ludności Konina malała, co przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Liczba mieszkańców Konina w latach 2015 – 2017.

Źródło: Urząd Miejski w Koninie.

Analizując strukturę płci w 2017 r. udział kobiet w ogólnej liczbie ludności wyniósł 53,2%, mężczyzn – 46,8%.

Wykres 2. *Struktura mieszkańców Konina według płci w 2017 r.*

Źródło: Urząd Miejski w Koninie.

Poniższa tabela przedstawia strukturę mieszkańców Konina w podziale na grupy wieku.

Tabela 2. *Mieszkańcy Konina w podziale na grupy wieku w latach 2015 - 2017 r.*

Grupy wieku	Ogółem			Kobiety			Mężczyźni		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
0-1	1292	1264	1262	644	604	602	648	660	660
2-3	1271	1273	1277	610	621	643	661	652	634
4-6	2210	2103	1916	1044	1017	901	1166	1086	1015
7-13	4401	4480	4563	2147	2177	2220	2254	2303	2343
14-17	2810	2647	2484	1401	1350	1271	1409	1297	1213
18-24	6375	5968	5616	3204	2979	2797	3171	2989	2819
25-34	11245	10788	10430	5553	5324	5144	5692	5464	5286
35-44	11034	10996	10886	5546	5550	5496	5488	5446	5390
45-54	9382	9284	9249	4925	4868	4824	4457	4416	4425
55-59	5613	5255	4974	3113	2873	2720	2500	2382	2254
60 i więcej	19694	20234	20745	11751	12106	12413	7943	8128	8332

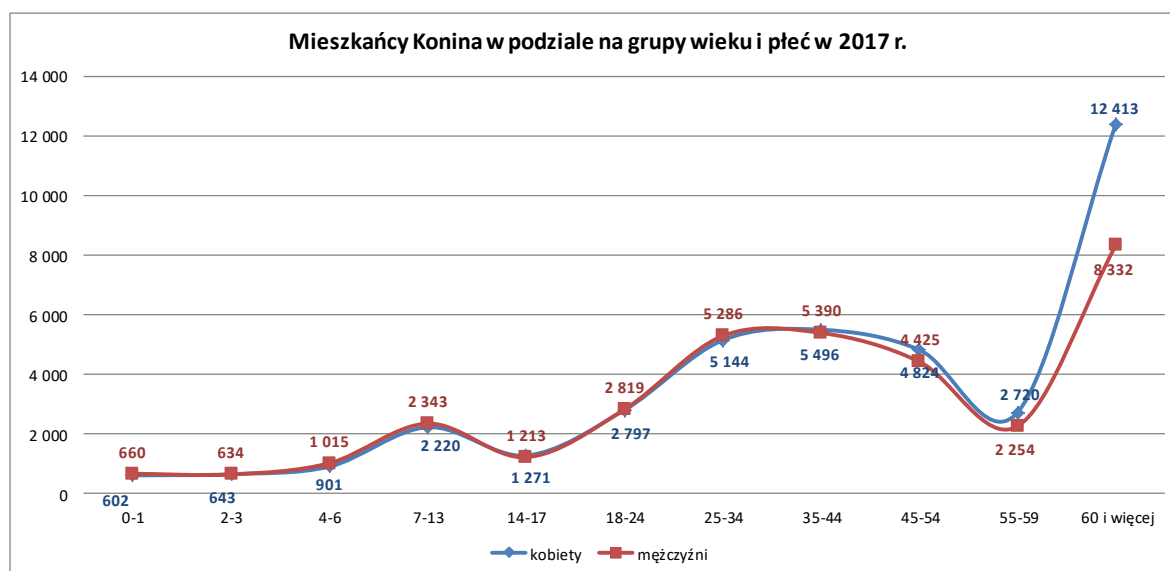
Źródło: Urząd Miejski w Koninie.

W prezentowanych danych można zauważyć, że w 2017 r. najliczniejszą grupę stanowiły osoby w przedziale wiekowym 60 i więcej, następnie odpowiednio w przedziałach wiekowych 35 – 44 i 25 – 34. Natomiast najmniej liczną grupą były osoby w przedziałach wiekowych 0 – 1, 2 - 3.

Pomimo, że ogólna liczba kobiet jest większa od liczby mężczyzn, to analizując dane z poniższego wykresu przewaga ta rozkłada się różnie w poszczególnych grupach wiekowych.

Analizując wykres przedstawiający mieszkańców Konina w podziale na grupy wieku i płeć w 2017 r. można zaobserwować różnice, na korzyść kobiet w przedziałach wieku, takich jak 2 – 3 lata (różnica 9 osób), 14 – 17 lat (różnica 58 osób), 35 – 44 lata (różnica 106 osób), w przedziale 45 – 54 lata (różnica 399 osób) liczba kobiet zaczyna wzrastać, 55 – 59 lat (różnica 466 osób), w przedziale 60 i więcej lat różnica między liczbą kobiet i mężczyzn osiągnęła ponad 4000 osób.

Wykres 3. Mieszkańcy Konina w podziale na grupy wieku i płeć w 2017 r.

Źródło: Urząd Miejski w Koninie.

2. Bezrobocie

Tabela 3. Wielkość bezrobocia w mieście Koninie w latach 2015 – 2017.

Lata	Stopa bezrobocia w %	Liczba bezrobotnych ogółem	kobiety		mężczyźni	
			Liczba	% udział w ogóle bezrobotnych	liczba	% udział w ogóle bezrobotnych
2015	11,2	3942	2069	52,49	1873	47,51
2016	10,3	3642	2003	55,00	1639	45,00
2017	7,8	2665	1494	56,00	1171	44,00

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Koninie.

Stopa bezrobocia, czyli odsetek bezrobotnych w liczbie osób aktywnych zawodowo, w mieście kształtowała się następująco, w 2015 r. – 11,2 %, w 2016 r. – 10,3 %, w 2017 r. – 7,8 %. W analizowanym okresie stopa bezrobocia zmniejszyła się o 3,4 %. Wśród populacji bezrobotnych przeważały kobiety, w 2015 r. – 52,49 %, w 2016 r. – 55 %, w 2017 r. – 56 %.

Tabela 4. *Bezrobotni w mieście Koninie w latach 2015 – 2017 według:*

		2015 r.	2016 r.	2017 r.
wieku	18 – 24	465	379	270
	25 – 34	1147	1069	745
	35 – 44	1002	935	697
	45 – 54	782	718	561
	55 – 59	425	391	274
	60 i więcej	121	150	118
wykształcenia	wyższe	570	535	400
	policealne i śr zaw.	982	922	606
	LO	399	379	253
	zawodowe	994	870	692
	gimnazjalne i poniżej	997	936	714
czasu pozostawiania bez pracy	do 1 m-ca	362	297	230
	1 – 3	711	596	498
	3 – 6	468	426	358
	6 – 12	633	514	370
	12 – 24	628	713	445
	pow. 24	1140	1096	764
stażu pracy	do 1 roku	721	674	501
	1 – 5 lat	1004	971	720
	5 – 10 lat	660	646	469
	10 – 20 lat	678	616	446
	20 – 30 lat	353	314	236
	30 lat i więcej	121	103	65
	bez stażu	405	318	228

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Koninie.

W latach 2015 – 2017, wśród osób bezrobotnych przeważały osoby w wieku 25 – 44 lata, osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej, zawodowym oraz policealnym i średnim zawodowym, osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy i ze stażem pracy od roku do pięciu lat.

3. Uzależnienia

Problemy związane z uzależnieniem od alkoholu i narkotyków, negatywnie wpływają między innymi na prawidłowe pełnienie ról rodzicielskich, zapewnienie stabilnego środowiska wychowawczego oraz wypełnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez rodzinę. Zachowanie osób uzależnionych często nacechowane przemocą, agresją, zaniedbywaniem podstawowych obowiązków rodzinnych przyczynia się do destrukcji życia ich rodzin, obejmującej zjawisko pauperyzacji, zaburzeń zdrowia somatycznego i psychicznego oraz stygmatyzacji społecznej. Dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, często doświadczają różnych form zachowań agresywnych i represyjnych ze strony rodziców, zaniedbywania potrzeb, co może wywierać destrukcyjny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne oraz na proces ich rozwoju.

Aby skutecznie przeciwdziałać problemom uzależnień, należy prowadzić działania związane z profilaktyką uzależnień i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii. Zadania w tym zakresie wykonywane są w oparciu o odpowiednie kształtowanie lokalnej polityki społecznej.

W Koninie osoby uzależnione i ich rodziny mogą skorzystać z bezpłatnej pomocy terapeutycznej realizowanej w warunkach stacjonarnych, dziennych oraz ambulatoryjnych. Na terenie miasta działa kilka placówek leczenia uzależnień: trzy poradnie leczenia uzależnień, które oferują świadczenia psychoterapii dla osób uzależnionych i współuzależnionych; dwa oddziały dzienne terapii uzależnienia od alkoholu; jeden oddział stacjonarny oferujący świadczenia terapii uzależnienia od alkoholu i długoterminowe świadczenia terapii uzależnień od substancji psychoaktywnych; jedna poradnia terapii uzależnień dla dzieci i młodzieży.

Tabela 5. Liczba pacjentów leczonych w placówkach leczenia uzależnień.

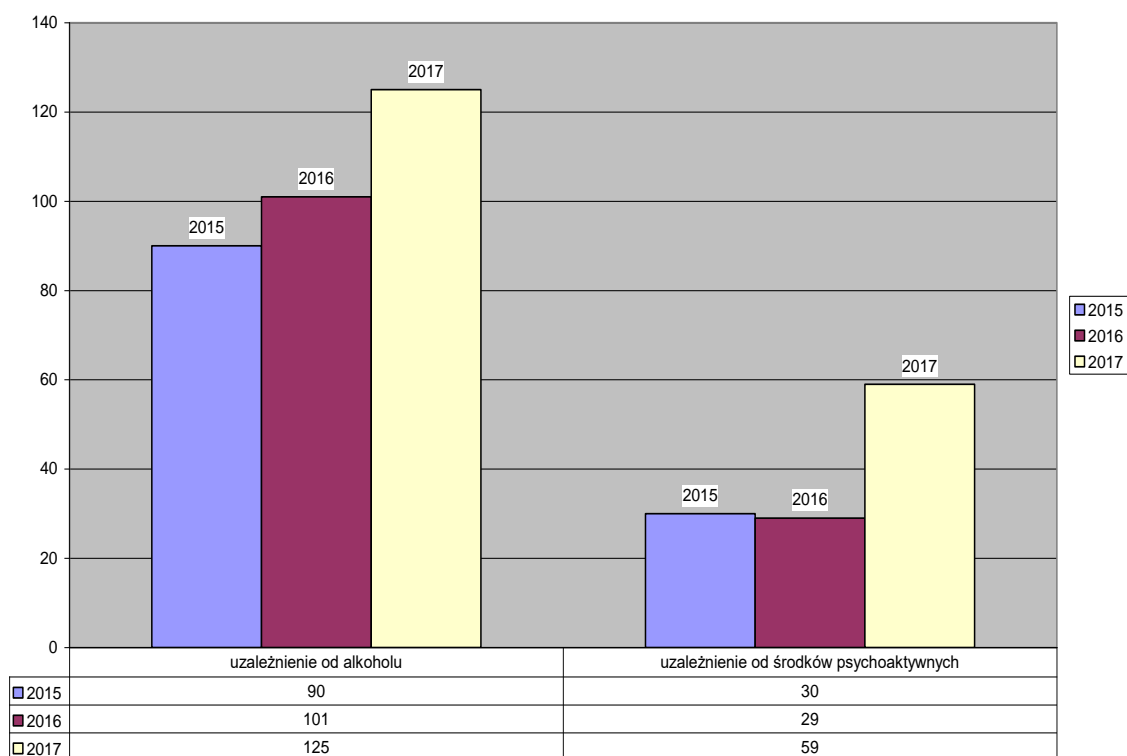
<i>Liczba pacjentów leczonych w placówkach leczenia uzależnień.</i>	2015	2016	2017
Osoby uzależnione od alkoholu i innych środków psychoaktywnych	1642	2133	1750
Osoby współuzależnione	734	485	499
Ogółem	2376	2618	2249

Źródło: Placówki leczenia uzależnień w Koninie.

W Koninie na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba osób leczących się w placówkach leczenia uzależnień i współuzależnień utrzymuje się na podobnym poziomie, przy czym nieznacznie wzrosła liczba pacjentów leczących się z powodu współuzależnienia, a zmalała liczba osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych, podejmujących terapię.

W Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Koninie: w Oddziale Leczenia Uzależnień, Dziennym Oddziale Terapii Uzależnienia od Alkoholu, Pododdziale Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych z powodu uzależnień leczonych było w 2015 roku – 120 pacjentów, będących mieszkańcami miasta Konina, w 2016 roku – 130 pacjentów, a w 2017 roku – leczono się z powodu uzależnień 184 mieszkańców Konina.

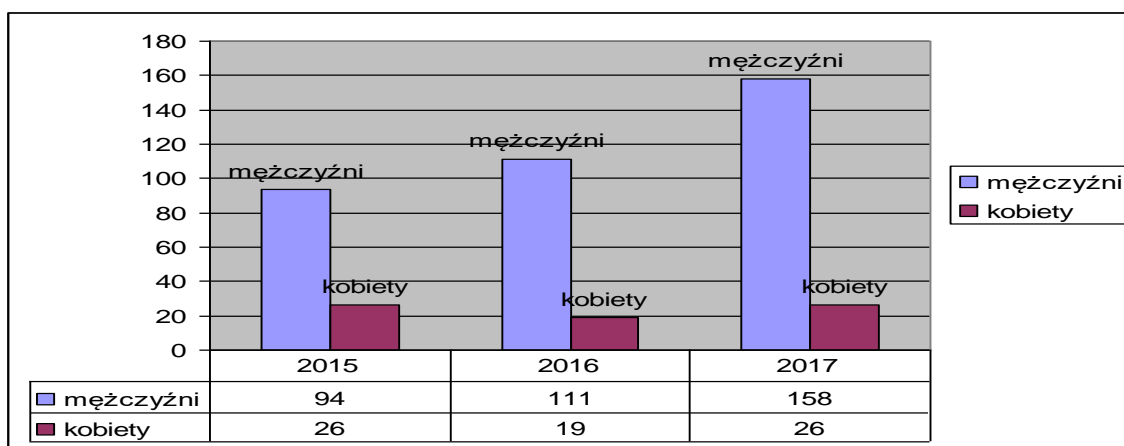
Wykres 4. Liczba pacjentów leczonych w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Koninie z powodu uzależnień.

Źródło: Wojewódzki Szpital Zespolony w Koninie.

Na przestrzeni ostatnich trzech lat 2015 – 2017 można zaobserwować wzrost liczby pacjentów z miasta Konina leczonych zarówno z powodu uzależnienia od alkoholu, jak i z powodu uzależnienia od środków psychoaktywnych.

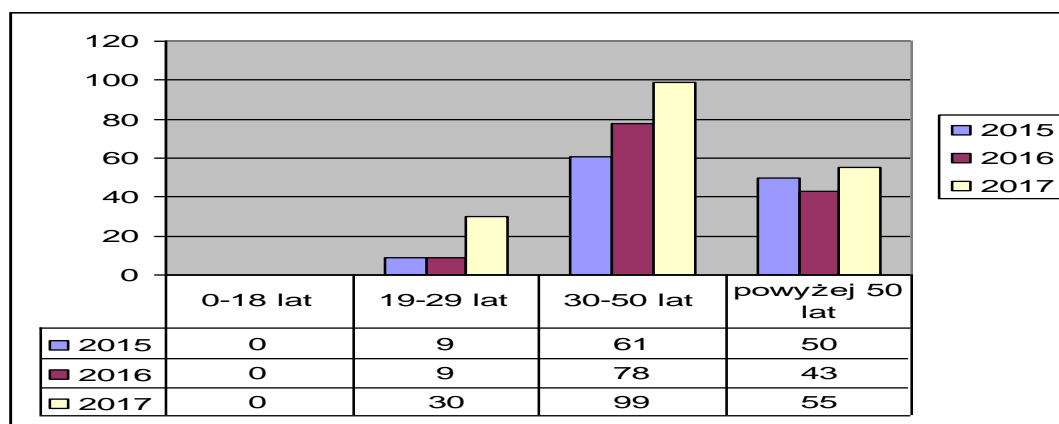
Wykres 5. Liczba kobiet i mężczyzn leczonych z powodu uzależnień w Wojewódzkim Szpitalu Zespolony w Koninie.

Źródło: Wojewódzki Szpital Zespolony w Koninie.

Zdecydowaną większość pacjentów z miasta Konina leczonych w latach 2015 – 2017 stanowili mężczyźni, a ich liczba z roku na rok wzrastała. Liczba leczonych kobiet utrzymywała się na podobnym poziomie.

Wykres 6. Pacjenci leczeni z powodu uzależnień z podziałem na grupy wiekowe.

Źródło: Wojewódzki Szpital Zespolony w Koninie.

Najliczniejszą grupę pacjentów – mieszkańców Konina, leczonych w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Koninie z powodu uzależnień, stanowiły osoby w przedziale wiekowym pomiędzy 30 a 50 rokiem życia. Również wielu pacjentów powyżej 50 lat, leczono z powodu uzależnień. W ostatnim roku zdecydowanie wzrosła liczba młodych osób w przedziale wiekowym 19 – 29 lat, które leczyły się w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Koninie z powodu uzależnień.

Ważną rolę w pomaganiu osobom dotkniętym problemem uzależnień odgrywają grupy samopomocowe – wspólnota Anonimowych Alkoholików – w Koninie działa około 14 grup Anonimowych Alkoholików i jedna grupa Anonimowych Narkomanów. Partnerzy osób uzależnionych pomoc mogą znaleźć w grupie AI – Anon.

Istotną rolę w systemie społecznego oparcia dla osób uzależnionych i członków ich rodzin odgrywa Konińskie Stowarzyszenie Abstynentów „SZANSA”, które realizuje działania z obszaru promowania zdrowego, trzeźwego, wolnego od uzależnień stylu życia.

Jednym z podmiotów realizujących działania profilaktyczne i lecznicze jest Poradnia Profilaktyczno - Konsultacyjna Stowarzyszenia MONAR oraz Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i rodzin dotkniętych problemem narkotykowym. Prowadzą one działania profilaktyczno - terapeutyczne w formie: konsultacji, poradnictwa, diagnozowania, motywowania do leczenia, prowadzenia spotkań indywidualnych i grupowych dla osób z problemem narkotykowym oraz dla rodziców i opiekunów młodzieży używającej narkotyków.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie realizuje między innymi działania z obszaru reintegracji społecznej i zawodowej osób uzależnionych, profilaktyki uzależnień, edukacji, pomocy finansowej, rzeczowej oraz pracy socjalnej (motywowanie do leczenia w formie terapii uzależnień i współuzależnień, pomoc w podjęciu leczenia, pomaganie w nabywaniu umiejętności do prawidłowego funkcjonowania w rolach społecznych, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu).

W strukturze organizacyjnej MOPR funkcjonuje Klub Integracji Społecznej (KIS), którego zadaniem jest w szczególności reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. KIS realizuje zadania o charakterze szkoleniowym, doradczym terapeutycznym, zatrudnieniowym i samopomocowym.

Osoby uzależnione i współuzależnione, jako należące do grupy zagrożonej wykluczeniem społecznym, objęte są pomocą w obszarze reintegracji społecznej i zawodowej, biorą udział w zajęciach prowadzonych w Klubie Integracji Społecznej. W latach 2015, 2016 i 2017 z oferty KIS skorzystało 48 osób uzależnionych od alkoholu. Dla uczestników zorganizowane były zajęcia warsztatowe, spotkania i zajęcia terapeutyczne (w tym ze specjalistą psychoterapii uzależnień), treningi interpersonalne, a także poradnictwo socjalne, indywidualne konsultacje z prawnikiem, doradcą zawodowym, psychologiem i pracownikami socjalnymi.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Koninie funkcjonuje grupa psychoedukacyjna dla osób z problemem alkoholowym, bądź uzależnionych od alkoholu, prowadzona przez pracownika socjalnego, będącego terapeutą uzależnień. Ma ona na celu edukację w obszarze uzależnienia od alkoholu, uświadomienie uczestnikom rozmiarów picia problemowego lub uzależnienia i motywowanie do podjęcia specjalistycznego leczenia – w placówkach leczenia uzależnień. W latach 2015 - 2017 w spotkaniach grupy psychoedukacyjnej uczestniczyły 82 osoby – praca prowadzona była w oparciu o kontrakt socjalny.

Osoby i rodziny znajdujące się w sytuacji kryzysowej – doświadczające przemocy, związanej z uzależnieniem od środków psychoaktywnych, w tym alkoholu, mają zapewnioną interdyscyplinarną, kompleksową pomoc w Sekcji Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie realizuje projekt „Wspiera.MY” w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

W ramach realizacji projektu zostały zaplanowane działania w formie wsparcia opiekuńczego, profilaktyki, edukacji i wzbudzania aktywności i odpowiedzialności rodzin oraz minimalizowania sytuacji trudnych i kryzysowych. Jako, że uzależnienie od alkoholu lub innych środków psychoaktywnych bywa częstą przyczyną trudności opiekuńczo – wychowawczych, zaplanowano w ramach projektu działania pomocowe nakierowane na rodziny doświadczające problemów związanych z uzależnieniem, a także zabezpieczające przed uzależnieniem - profilaktyka uzależnień. Zajęcia miały formę warsztatów, prowadzone były przez specjalistę psychoterapii uzależnień, zastosowano metodę pracy z grupą.

Tą formą pomocy objęte zostały rodziny biologiczne przeżywające problemy opiekuńczo-wychowawcze, korzystające ze świadczeń pomocy społecznej i objęte wsparciem asystentów rodziny.

W Koninie działa Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Urzędzie Miejskim, która prowadzi działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, a w szczególności może inicjować procedurę sądowego zobowiązania do leczenia odwykowego (zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi).

Jednym z ważniejszych zadań w obszarze wspierania rodzin z problemem alkoholowym jest objęcie działaniami pomocowymi dzieci z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Ważną rolę w tym procesie odgrywają placówki wsparcia dziennego, w Koninie prowadzone przez organizacje pozarządowe, takie jak, m.in.: Towarzystwo Inicjatyw Obywatelskich, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Stowarzyszenie Teraz Młodzież, Stowarzyszenie Aktywności Lokalnej „Młodzi Aktywni”, Polski Czerwony Krzyż, Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem, Konińskie Stowarzyszenie Abstynentów „SZANSA”. Organizacje pozarządowe prowadzą 23 placówki wsparcia dziennego: 6 Świetlic Socjoterapeutycznych, 7 Środowiskowych Ognisk Wychowawczych i 10 Świetlic Środowiskowych, obejmując corocznie specjalistycznym wsparciem grupę około 690 dzieci. We wszystkich placówkach realizowane są programy profilaktyczne, m.in. „Spójrz inaczej”, „Starszy brat, starsza siostra”, dzieci mogą uzyskać wsparcie psychologiczne, pedagogiczne, a także w formie dożywiania. Liczba placówek utrzymuje się w ciągu lat 2015 – 2017 na takim samym poziomie.

Ponadto na terenie Konina znajduje się szereg organizacji i placówek umożliwiających dzieciom rozwój kulturalny, fizyczny oraz zagospodarowanie czasu wolnego. Dzieci z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny uczęszczają między innymi na zajęcia z tańca i akrobatyki do Młodzieżowego Domu Kultury, zajęcia sportowe do klubów piłki nożnej, zajęcia rekreacyjne organizowane przez Osiedlowy Dom Kultury, Fundację „Otwarcie”, „Aleję Zdrowia od Juniora do Seniora”, „Młodzi Aktywni”. Dzieci korzystają również z seansów kinowych i basenu. Miasto Konin dzięki swojej szerokiej ofercie daje dzieciom możliwość wyboru zajęć zgodnie z ich zainteresowaniami.

W ramach działań profilaktycznych corocznie organizowane jest dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych wsparcie w formie półkolonii letnich, zimowych i kolonii socjoterapeutycznych, obejmujących zajęcia promujące zdrowe sposoby spędzania wolnego czasu, zajęcia sportowe, muzyczne, plastyczne i rekreacyjne.

W ramach realizowania działań profilaktycznych skierowanych głównie do dzieci i młodzieży corocznie organizowana jest przez Towarzystwo Inicjatyw Obywatelskich w Koninie, przy współudziale szkół i Miasta Konin - olimpiada wiedzy o uzależnieniach. Tą formą oddziaływań zostało objętych w ostatnich trzech latach 2050 uczniów konińskich szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

Stowarzyszenie Integracji Społecznej „Razem” w latach 2015 – 2017 realizowało program „Szkolna Interwencja Profilaktyczna” rekomendowany przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii. Cel programu, to ograniczenie używania substancji psychoaktywnych przez uczniów oraz poprawa ich funkcjonowania społecznego. Działaniami objęto ogółem 2206 uczniów konińskich szkół, 581 rodziców i 288 pedagogów i nauczycieli.

Miasto Konin współorganizowało w latach 2015 -2017 imprezę kierowaną do uczniów miejscowych szkół, a także młodzieży nieobjętej oddziaływaniami profilaktyki szkolnej pod nazwą „Rock z Mikołajem”. Celem imprezy było bezpośrednie i atrakcyjne dotarcie do młodych ludzi z informacjami na temat zagrożeń powodowanych używaniem środków psychoaktywnych.

Działania z obszaru profilaktyki uzależnień i kształtowania właściwych postaw wobec używania środków psychoaktywnych podejmuje Komenda Miejska Policji w Koninie. W latach 2015 – 2017 m.in. odbyła się konferencja „Dopalacze, – dlaczego są tak niebezpieczne?” skierowana do studentów Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Koninie, prowadzone były spotkania w konińskich szkołach (z uczniami, pedagogami i rodzicami), na tematy związane z narkotykami i dopalaczami, uczono rozpoznawania osoby pod wpływem środków psychoaktywnych, informowano o sposobach i miejscach udzielania pomocy osobom uzależnionym.

W 2017 roku na zlecenie Miasta Konin, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie przeprowadziła badania i sporządziła diagnozę lokalnych zagrożeń społecznych dla Konina.

Badanie przeprowadzono wśród mieszkańców miasta Konina, objęto nimi trzy grupy respondentów:

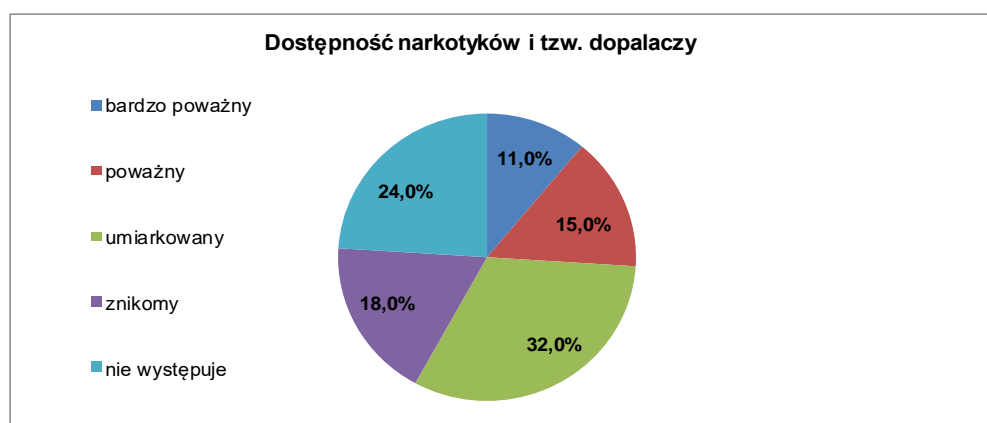
- dorosłych mieszkańców miasta – grupa 500 osób (264 stanowiły kobiety, a 236 mężczyźni),
- uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych – badaniami objęto grupę 502 uczniów (276 dziewcząt i 226 chłopców)
- pracowników punktów sprzedaży alkoholu – 48 osób.

Celem badania było zdiagnozowanie rozmiarów lokalnych zagrożeń społecznych wśród dorosłych mieszkańców - badano obszary, takie jak bezrobocie, wykluczenie społeczne, spożywanie alkoholu, używanie narkotyków, przemoc domowa, hazard oraz uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych - w badaniu tej grupy mieszkańców uwzględnione zostały takie obszary jak spożywanie alkoholu, używanie narkotyków oraz dopalaczy,

przemoc, hazard oraz zachowania seksualne. Analiza wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców miasta wskazuje, że największym problemem społecznym jest bezrobocie, które pociąga za sobą szereg konsekwencji o charakterze społecznym. Na drugim miejscu, mieszkańcy wskazują ubożenie społeczeństwa, a na trzecim miejscu według respondentów jest alkoholizm, który jest przyczyną jak i skutkiem innych problemów społecznych. Za mniej poważne problemy społeczne respondenci uznali: problemy mieszkaniowe, narkomanię, wzrost przestępczości i hazard. Ważnym zagadnieniem realizowanym w ramach badań było definiowanie alkoholizmu. Badania wykazały, iż mieszkańcy miasta Konina mają świadomość znajomości tematyki związanej z definiowaniem alkoholizmu – więcej niż połowa respondentów uważa, że jest to choroba – 53,4% badanych, natomiast 15,5% badanych mówi o alkoholizmie, jako o chorobie nieuleczalnej. W ramach sporządzania diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych Konina, badaniu poddano młodzież uczącą się w konińskich szkołach podstawowych i ponadpodstawowych – 502 osoby. W badaniu skupiono się głównie na kwestiach społecznych, z którymi boryka się młodzież, a także na opiniach i postawach wobec aktualnych problemów społecznych, np. uzależnień od środków psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych.

Młodzież pytana o dostęp do narkotyków i tzw. dopalaczy, alkoholu i leków psychotropowych, udzieliła następujących odpowiedzi.

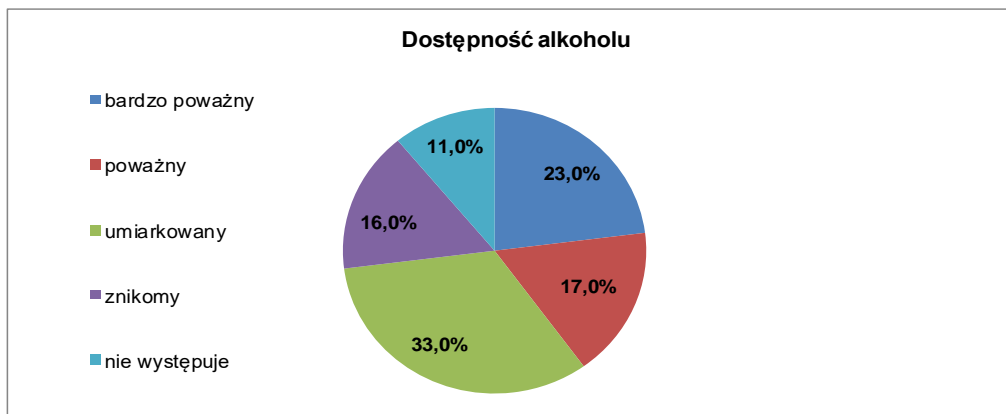
Wykres 7. Dostępność narkotyków i tzw. dopalaczy.

Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych dla Konina.

Można podsumować, iż tylko 24% badanych uznało, że problem dostępności narkotyków i dopalaczy nie występuje, dla 11% uczniów jest bardzo poważny.

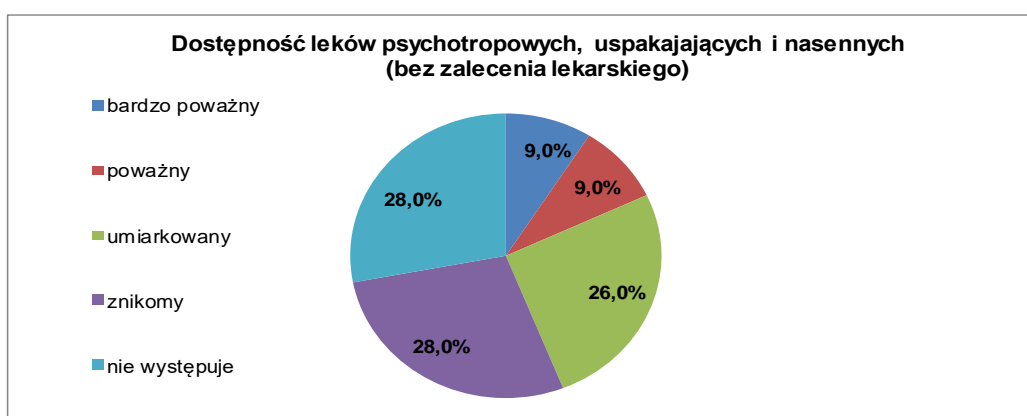
Wykres 8. Dostępność alkoholu.

Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych dla Konina.

Badania dotyczące kwestii dostępności alkoholu wykazały, że młodzież ma świadomość dostępu do alkoholu i dostrzega negatywne skutki tego zjawiska – 40% badanej młodzieży.

Wykres 9. Dostępność leków psychotropowych, uspakajających i nasennych (bez zlecenia lekarskiego).

Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych dla Konina.

W opiniach młodzieży problem dostępu do leków psychotropowych, uspokajających i nasennych prawie nie występuje – dla 28% uczniów, a dla 28% badanych jest to mały problem. Wiek inicjacji narkotykowej, lub pierwszego zażycia dopalaczy, to 12-19 lat, przy czym najwięcej osób, które udzieliły na to pytanie odpowiedzi, wskazała na 16 rok życia, jako moment inicjacyjny.

Badania przeprowadzone w Koninie w ramach diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych, dotyczyły również roli, jaką odgrywa w życiu młodzieży komputer i Internet, oraz ich zaangażowanie w hazard. Badania wykazały, iż 89% młodzieży nie uczestniczy w grach

hazardowych w Internecie, a połowa respondentów podała, że nie zna osób uzależnionych od Internetu/hazardu. Coraz bardziej popularną formą hazardu jest gra na automatach. Ponad połowa z badanych uczniów (54%) wskazała, że nie grała na automatach/maszynach w salonach gier, ale aż 29% spośród nich miała kilka takich doświadczeń – ta forma gry jest im znana (wskazania do działań profilaktycznych).

Badanym zjawiskiem wśród dzieci i młodzieży była forma spędzania wolnego czasu przed komputerem i udział w tzw. internetowych grach zespołowych.

Badania ujawniły niepokojący fakt, że jedynie 20% badanej młodzieży nie bierze udziału w/w grach. Może to stwarzać realne zagrożenie, prowadzące do uzależnienia od Internetu, gier, w tym hazardu, ponieważ gry zespołowe wiążą się z obrotami wirtualną gotówką, co wzmacnia motywację do kontynuowania gry i może powodować nałogowe zachowania. W przypadku planowania rozwiązań problemu przemocy w sieci zwanej cyberprzemocą, wskazana jest edukacja młodzieży w zakresie definiowania zjawiska cyberprzemocy: tematy dotyczące zniesławień, pomówień, podszywania się pod innych.

Wyniki badań wskazują na kierunek działań profilaktycznych – programy w szkołach powinny być kierowane w dużym stopniu do wychowawców, nauczycieli i rodziców uczniów, a zawierać powinny elementy informacyjne i skupiać się na nabywaniu umiejętności, budowaniu kompetencji miękkich rodziców i ich dzieci.

4. Infrastruktura społeczna

4.1. Infrastruktura w zakresie opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, edukacji przedszkolnej i szkolnej

Miasto Konin zapewnia opiekę w żłobkach i przedszkolach. Liczba miejsc w żłobkach w analizowanym okresie wzrosła o 15 miejsc, natomiast w przedszkolach o 140 miejsc.

Tabela 6. Żłobki w Koninie w latach 2015 - 2017.

Wyszczególnienie	Lata		
	2015	2016	2017
Liczba żłobków (żłobki, kluby dziecięce, oddziały żłobkowe w przedszkolach)	5	5	5
Liczba miejsc w żłobkach (żłobki, kluby dziecięce, oddziały żłobkowe w przedszkolach)	204	204	219
Liczba dzieci, którym nie przyznano miejsc w żłobku (żłobek, klub dziecięcy, oddziały żłobkowe w przedszkolach)	49	90	96

Źródło: Urząd Miejski w Koninie.

Tabela 7. Przedszkola w Koninie w latach 2015 - 2017.

Wyszczególnienie	Lata		
	2015	2016	2017
Liczba przedszkoli	24	28	25
Liczba miejsc w przedszkolach	2802	2830	2942

Źródło: Urząd Miejski w Koninie.

W Koninie w 2017 r. podobnie jak w latach poprzednich działało 11 szkół podstawowych, 2 gimnazja (reformacja oświaty), 8 szkół ponadgimnazjalnych, 9 Liceów Ogólnokształcących.

Tabela 8. Liczba placówek oświatowych i wychowawczych w Koninie.

Wyszczególnienie	Lata		
	2015	2016	2017
Liczba szkół podstawowych	10	10	11
Liczba uczniów w szkołach podstawowych	4709	4251	6134
Liczba gimnazjów	7	7	0
Liczba uczniów w gimnazjach	2231	2146	0
Liczba niepublicznych gimnazjów	2	2	2
Liczba uczniów w niepublicznych gimnazjach	70	85	59
Liczba szkół ponadgimnazjalnych	8	8	8
Liczba uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych	6180	5967	5916
Liczba LO	6	6	6
Liczba uczniów w LO	2746	2318	2453
Liczba niepublicznych LO	2	2	3
Liczba uczniów w niepublicznych LO	61	52	60

Źródło: Urząd Miejski w Koninie.

4.2 Infrastruktura w zakresie gospodarki mieszkaniowej, która jest w zasobach Miasta Konina

Tabela 9. Infrastruktura w zakresie gospodarki mieszkaniowej w latach 2015 – 2017.

Wyszczególnienie	Lata		
	2015	2016	2017
Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy	1994	1950	1907
Liczba wniosków złożonych na mieszkania komunalne z zasobów gminy	132	156	142
Liczba mieszkań socjalnych	272	271	283
Liczba osób oczekujących na mieszkanie socjalne	627	569	621
Liczba wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego	78	49	43
Liczba gospodarstw domowych występujących o dodatek mieszkaniowy	-	1 644	1475
Liczba gospodarstw domowych występujących o dodatek energetyczny	-	484	472

Źródło: Urząd Miejski w Koninie.

Liczba mieszkań komunalnych w 2017 r. wynosiła 1907 lokali, liczba mieszkań socjalnych wynosiła 283 lokale. Na przestrzeni trzech kolejnych lat liczba osób oczekujących na mieszkanie socjalne wynosiła odpowiednio 627 osób, niewielki spadek 569 osób i wzrost 621 osób. Spadła liczba wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego z 78 w 2015 r. do 43 w 2017 r. W dwóch kolejnych latach 2016 i 2017 r. zmniejszyła się o 169 liczba gospodarstw domowych występujących o dodatek mieszkaniowy i o 12 liczba gospodarstw domowych występujących o dodatek energetyczny.

4.3 Instytucje pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, fundacje i ich działania skierowane do rodzin

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie na terenie miasta realizuje, m.in. zadania z zakresu ustawy o pomocy społecznej, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Program Rodzina 500 +), ustawa o systemie oświaty, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. W strukturze organizacyjnej MOPR funkcjonuje Klub Integracji Społecznej (KIS), którego zadaniem jest w szczególności reintegracja zawodowa i społeczna osób, poprzez realizację zadań o charakterze doradczym, szkoleniowym, terapeutycznym, zatrudnieniowym i samopomocowym oraz Sekcja Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej, która zapewnia ofiarom przemocy i ich dzieciom krótkoterminowe schronienie, a także udziela w ramach profilaktyki i interwencji kryzysowej pomocy psychologicznej, pedagogicznej, poradnictwa socjalnego, prawnego.

Na przestrzeni lat 2015 – 2017 zmalała o 695 liczba osób korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej, podobnie zmalała o 489 liczba rodzin z dziećmi. Przyznawaną pomoc w formie świadczeń pieniężnych stanowiły zasiłki stałe, okresowe i zasiłki celowe, w tym na zakup żywności. Liczba osób, którym przyznano takie świadczenia wynosiła odpowiednio w 2017 r. 600 osób – zasiłek stały, wzrost o 71 osób, 1591 osób – zasiłek okresowy, spadek o 449 osób, 2384 zasiłek celowy, spadek o 369 osób. Pomoc pieniężna na usamodzielnienie dla osób opuszczających przede wszystkim młodzieżowe ośrodki wychowawcze, zakłady poprawcze, otrzymało odpowiednio w 2015 r. – 3 osoby, w 2016 r. 1 osoba, w 2017 r. 2 osoby, a na kontynuowanie nauki – w 2015 r. – 7 osób, w 2016 r. – 3 osoby, w 2017 r. – 2 osoby.

Zmniejszyła się liczba rodzin, o 465, która korzystała ze wsparcia w postaci pracy socjalnej.

Tabela 10. Beneficjenci pomocy społecznej w latach 2015 – 2017.

Wyszczególnienie	Liczba osób, którym przyznano decyzję świadczenia			Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie w ramach zadań zleconych i własnych	4564	4138	3869	3362	3095	2873	7051	6236	5761
Pomoc w formie świadczeń pieniężnych									
Ogółem	2790	2646	2407	2722	2599	2393	5505	5171	4715
Zasiłki stałe	529	573	600	526	571	597	727	754	785
Zasiłki okresowe	2040	1850	1591	2015	1829	1591	4282	3804	3295
Zasiłki celowe, w tym na zakup żywności z Programu „Pomoc państwa w zakresie żywienia i specjalne zasiłki celowe	2753	2618	2384	2685	2571	2370	5462	5140	4692
pomoc pieniężna dla osób opuszczających przede wszystkim młodzieżowe ośrodki wychowawcze, zakłady poprawcze									
na usamodzielnienie	3	1	2	-					
na kontynuowanie nauki	7	3	2	-					
Pomoc w formie świadczeń niepieniężnych									
Posiłek dla dzieci i młodzieży oraz w stołówce MOPR	1720	1490	1350	1237	1087	1002	3554	2992	2770
Sprawienie pogrzebu	3	1	1	-					
Inna pomoc będąca świadczeniem pieniężnym bądź niepieniężnym									
Zdarzenie losowe	7	3	2	7	3	2	13	6	2
Zasiłek celowy na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną	6	0	1	6	0	1	10	0	1
Wyłącznie praca socjalna	-			3689	3198	3224	7663	6370	6388

Źródło: MPiPS-03 Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach.

Tabela 11. Powody udzielenia pomocy i wsparcia rodzinom korzystającym z pomocy społecznej w latach 2015 – 2017.

Rodzaj	Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
ubóstwo	2 620	2 473	2 452	4 841	4 694	4 586
bezrobocie	2 173	1 984	1 785	4 625	4 053	3 564
długotrwała lub ciężka choroba	951	951	846	1 797	1 698	1 449
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	410	358	338	1 224	1 082	996
niepełnosprawność	638	693	629	1 023	1 074	1 015
alkoholizm	296	271	265	430	328	336
bezdumność	153	146	147	154	148	147
przemoc w rodzinie	116	67	80	246	183	235
potrzeba ochrony macierzyństwa	79	80	87	-	-	-
W tym wielodzietność	54	54	18	-	-	-
trudności w przystosowaniu do życia po	49	40	35	56	43	41

zwolnieniu z zakładu karnego						
narkomania	21	25	34	32	29	39
zdarzenia losowe	7	3	2	13	6	2
sieroctwo	3	3	5	9	8	8
klęski żywiołowe i ekologiczne	-	-	-	6	0	1

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej.

Najczęstszym powodem korzystania z pomocy społecznej przez konińskie rodziny było ubóstwo, ale na przestrzeni trzech lat, tj. 2015 – 2017 liczba takich rodzin zmalała o 168 rodzin. Innymi przyczynami uzyskania pomocy były w kolejności bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm. U większości osób i rodzin występowała więcej niż jedna okoliczność uprawniająca do świadczeń z pomocy społecznej.

Tabela 12. Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne w latach 2015 – 2017.

Wyszczególnienie	Liczba rodzin, osób, które otrzymywały świadczenie		
	2015	2016	2017
Zasilek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego	2143	2494	2490
w tym: na 1 dziecko	1092	1292	1250
na 2 dzieci	814	933	956
na 3 dzieci	192	227	234
na 4 i więcej dzieci	45	42	50
Zasilek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego na podstawie art.5 ust.3, tzw. „złotówka za złotówkę” (od 2016 r.)	-	183	264
Świadczenia opiekuńcze, w tym:			
zasiłek pielęgnacyjny z tytułu niepełnosprawności lub ukończenia 75 roku życia	3156	3118	3110
świadczenie pielęgnacyjne	310	319	350
specjalny zasiłek opiekuńczy	101	132	159
zasiłek dla opiekuna	210	164	132
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	505	571	525
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka wypłacana ze środków własnych gminy	188	227	212
Świadczenie rodzicielskie (od 2016 r.)	-	277	317
Składka na ubezpieczenie społeczne opłacana za osoby:			
otrzymujące świadczenie pielęgnacyjne	310	272	287
otrzymujące specjalny zasiłek opiekuńczy	101	124	152
Otrzymujące zasiłek dla opiekuna	210	134	110
Składka na ubezpieczenie zdrowotne opłacana za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne	266	293	302
Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	667	738	655
liczba osób uprawnionych	943	996	862

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie.

Od 1 kwietnia 2016 r. na mocy Ustawy z 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci realizowany jest rządowy program Rodzina 500 plus, którego celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. W okresie od 01.04.2016 r. pomocą w formie świadczenia wychowawczego objęto 6 300 dzieci z 4 687 rodzin. W 2017 r. pomocą objęto 7 055 dzieci z 4 960 rodzin.

Rodziny, które spełniają odpowiednie kryteria dochodowe objęte są również pomocą materialną o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Konina. Jest to pomoc materialna o charakterze socjalnym w formie stypendium i zasiłku szkolnego.

W 2015 roku tą formą pomocy objęto 922 uczniów z 576 rodzin. W 2016 r. - 752 uczniów z 483 rodzin. W 2017 r. - 652 uczniów z 410 rodzin.

Tabela 13. Przykładowe placówki wspierające rodzinę w latach 2015 – 2017.

Wyszczególnienie	Organ prowadzący JST			Prowadzący NGO			Liczba osób korzystających		
	Liczba placówek			Liczba placówek			2015	2016	2017
	2015	2016	2017	2015	2016	2017			
Ośrodek interwencji kryzysowej	1	1	1	-	-	-	37	33	44
Mieszkania chronione	8	8	8	-	-	-	37	29	37
Klub Integracji Społecznej	1	1	1	-	-	-	176	185	156
Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu interwencyjnego	1	1	1	-	-	-	33	29	30
Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego	-	-	-	1	1	1	9	8	7
Placówki wsparcia dziennego	-	-	-	23	23	23	644	690	690

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie.

W strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie funkcjonuje Sekcja Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej, która świadczy pomoc ambulatoryjną dla osób w trudnej sytuacji rodzinnej w zakresie przedstawionym w tabeli poniżej oraz udziela miejsc schronienia dla osób doświadczających przemocy domowej. W 2015 r. z takiej formy pomocy skorzystało 14 rodzin, w tym 23 dzieci, w 2016 r. odpowiednio 13 rodzin, 20 dzieci, w 2017 r. 17 rodzin, 27 dzieci.

Tabela 14. Udzielone porady w Sekcji Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej w latach 2015 – 2017.

Rodzaj porady	Lata		
	2015	2016	2017
psychologiczne	378	434	326
socjalne	1762	1 519	1 797

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie.

Miasto Konin, w użyczenie Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Rodzinie, z zasobów mieszkaniowych przy ul. Dworcowej 7 oddało osiem lokali mieszkalnych, które pełnią funkcję mieszkań chronionych. W 2015 r. w mieszkaniach chronionych przebywało 16 osób dorosłych i 21 dzieci. W 2016 r. odpowiednio – 15 osób dorosłych i 14 dzieci. W 2017 r. – 18 osób dorosłych i 19 dzieci.

Klub Integracji Społecznej przy ul. Sosnowej 16 funkcjonuje w ramach struktury Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie i realizuje zadania z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej dla osób długotrwale bezrobotnych, w tym uzależnionych i współuzależnionych, bezdomnych oraz z innymi problemami. W 2015 r. z oferty klubu skorzystało 176 osób, w tym 37 osób uzależnionych od alkoholu. I odpowiednio w 2016 r. – 185 osób, w tym 35 uzależnionych od alkoholu, w 2017 r. – 156 osób, w tym 19 uzależnionych od alkoholu.

Pogotowie Opiekuńcze przy ul. Kurpińskiego 3, to placówka opiekuńczo – wychowawcza typu interwencyjnego dla dzieci powyżej 10 roku życia z 20 miejscami. W 2015 r. w Pogotowiu przebywało 33 dzieci, w 2016 r. – 29 dzieci, w 2017 r. – 30 dzieci.

Rodzinny Dom Dziecka przy ul. Wodnej 8 prowadzony przez Stowarzyszenie PROM dla 8 dzieci. W 2015 r. w rodzinnym domu dziecka przebywało 9 dzieci, w 2016 r. – 8 dzieci, w 2017 r. – 7 dzieci.

Na terenie miasta funkcjonują placówki wsparcia dziennego prowadzone przez organizacje pozarządowe. Celem ich działalności jest profilaktyka, wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz udzielanie pomocy dzieciom wychowującym się w warunkach niekorzystnych dla ich prawidłowego rozwoju. Ze wsparcia placówek dziennych w 2015 r. skorzystało 644 dzieci i młodzieży, w 2016 r. – 690, w 2017 r. – 690.

Organizacje pozarządowe w ramach swojej działalności, a także w zakresie programów finansowanych ze źródeł zewnętrznych organizują również inne działania skierowane do rodzin i dzieci jak np. profilaktyczne, edukacyjne, poradnictwo rodzinne, imprezy integracyjne, sportowe, rekreacyjne, wypoczynek letni.

Tabela 15. Placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.

Lp.	Nazwa placówki	Nazwa podmiotu prowadzącego
1.	Ognisko Pracy Pozaszkolnej „Słoneczko”, ul. Powstańców Styczniowych 2	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Powiatowy w Koninie
2.	Świetlica Środowiskowa, ul. Kamienna 57 a	
3.	Środowiskowe Ognisko Wychowawcze nr 1, ul. Reformacka 2	
4.	Środowiskowe Ognisko Wychowawcze nr 2, ul. Piłsudskiego 1	
5.	Środowiskowe Ognisko Wychowawcze nr 3, ul. Sosnowa 16	
6.	Środowiskowe Ognisko Wychowawcze nr 4, ul. Błaszaka 4	
7.	Środowiskowe Ognisko Wychowawcze nr 5, ul. Szeligowskiego 1	
8.	Środowiskowe Ognisko Wychowawcze nr 6, ul. Kolejowa 2	
9.	Środowiskowe Ognisko Wychowawcze nr 7, ul. Staffa 5	
10.	Świetlica Środowiskowa „Pomocna Dłoń” przy ul. Kanałowa 1	Stowarzyszenie Teraz Młodzież
11.	Świetlica Socjoterapeutyczna nr 1 w Koninie, Gimnazjum nr 2, ul. Kryształowa 3	Towarzystwo Inicjatyw Obywatelskich
12.	Świetlica Socjoterapeutyczna nr 2 w Koninie, Szkoła Podstawowa nr 12, ul. Szeligowskiego 5	
13.	Świetlica Socjoterapeutyczna nr 3 w Koninie, Gimnazjum nr 7, ul. Wyszyńskiego 44	
14.	Świetlica Socjoterapeutyczna nr 4 w Koninie, Szkoła Podstawowa nr 15, ul. Turkusowa 1a	
15.	Świetlica Socjoterapeutyczna nr 5 w Koninie, Szkoła Podstawowa nr 9, ul. Fikusowa 8	
16.	Świetlica Socjoterapeutyczna nr 6 w Koninie, Szkoła Podstawowa nr 8, ul. Wyszyńskiego 24	
17.	Świetlica Środowiskowa „Starówka” w Koninie, ul. PCK 13	
18.	Świetlica Środowiskowa, ul. Goździkowa 2	Stowarzyszenie Aktywności Lokalnej Młodzi – Aktywni
19.	Świetlica Środowiskowa, ul. Łężyńska 9	
20.	Świetlica Środowiskowa PCK, ul. Dmowskiego 2	Polski Czerwony Krzyż Oddział Rejonowy w Koninie
21.	Świetlica Środowiskowa PCK, ul. Staromorzyńska 1	
22.	Świetlica Środowiskowa w Pątnowie, ul. Szeroka 8	Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem Oddział Terenowy w Koninie
23.	Świetlica Środowiskowa, ul. Przemysłowa 21	Konińskie Stowarzyszenie Abstynentów „Szansa”

Źródło: Urząd Miejski w Koninie.

4.4. Wsparcie asystenta rodziny

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie, kierując się dobrem rodziny jako naturalnego środowiska rozwoju dziecka realizował zadania w zakresie wspierania rodziny oparte o Gminny program wspierania rodziny w Koninie, na lata 2015 – 2017. W związku z zagrożeniami na jakie we współczesnym świecie narażona jest rodzina, Ośrodek wychodząc naprzeciw rodzicom i dzieciom podjął szereg działań, których celem było zminimalizowanie występujących problemów oraz zapewnienie wsparcia asystenta rodziny. Pracę asystenta rodziny skoncentrowano na pomocy i wsparciu rodzin biologicznych przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.

Tabela 16. Wsparcie asystenta rodziny w Koninie w latach 2015 – 2017.

Wyszczególnienie	Lata		
	2015	2016	2017
Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny	82	89	90
Liczba dzieci	180	194	186
Liczba asystentów	7	6	6
Liczba rodzin objętych nadzorem kuratora *	56	62	74

Źródło: Sprawozdanie MOPR z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

*dotyczy rodzin wspieranych przez asystenta rodziny.

Z powyższych danych wynika, że w mieście Koninie z roku na rok wzrasta liczba rodzin wymagających wsparcia asystenta rodziny. W roku 2015 liczba rodzin wyniosła 82 natomiast w 2017 pomocą objętych było już 90 rodzin. Wzrasta też liczba rodzin objętych nadzorem kuratora. Oznacza to, że narasta skala problemów w rodzinach.

Tabela 17. Przyczyny izolowania dzieci od rodziców biologicznych objętych wsparciem asystenta i kierowanie ich do pieczy zastępczej w latach 2015 – 2017.

Rodzaj przyczyny	Lata		
	2015	2016	2017
Zaniedbania opiekuńczo - wychowawcze	0	0	2
Uzależnienia od substancji psychoaktywnych	7	3	10
Zdarzenia losowe (np. śmierć rodziców)	1	1	0

Źródło: Sprawozdanie MOPR z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

Powyższa analiza wskazuje, że zabezpieczanie dzieci do pieczy zastępczej wynika z różnych powodów. Są to głównie przyczyny leżące po stronie rodziców. Najczęstszym powodem umieszczenia dzieci w pieczy jest uzależnienie rodziców od substancji psychoaktywnych, głównie alkoholu i narkotyków oraz związana z tym bierna postawa rodziców wobec

możliwości leczenia. W roku 2017 w porównaniu do minionych lat uzależnienie było najczęstszą przyczyną zabezpieczania dzieci. Powodem umieszczania dzieci poza rodziną biologiczną były rażące zaniedbania potrzeb dzieci. W 2015 i 2016 roku z uwagi na śmierć rodziców, w pieczy zastępczej umieszczono dzieci z dwóch rodzin objętych pomocą asystenta rodziny.

Tabela 18. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2015 – 2017 z rodzin objętych wsparciem asystenta.

Wyszczególnienie	Lata		
	2015	2016	2017
Rodzinna piecza zastępcza, w tym pełniąca funkcje pogotowia rodzinnego	5	3	9
Placówka opiekuńczo – wychowawcza (MOW, MOS)	0	0	3
Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu interwencyjnego – (Pogotowie Opiekuńcze)	3	1	0

Źródło: Sprawozdanie MOPR z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

Z danych przedstawionych w tabeli powyżej wynika, że na przełomie 2015/2017 największa liczba dzieci trafiła do rodzinnej pieczy zastępczej pełniącej funkcję pogotowia opiekuńczego. W porównaniu z latami 2015 i 2016 najwięcej dzieci umieszczono w tej formie wsparcia w 2017 roku - 9 dzieci. Jeśli chodzi o placówki opiekuńczo – wychowawcze typu Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy i Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapeutyczny zauważamy tendencje wzrostową, co wiąże się ze wzrostem demoralizacji wśród młodzieży. W latach 2015 i 2016 nie odnotowano przypadków umieszczenia dzieci z rodzin objętych opieką asystenta w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, (MOW, MOS) natomiast w roku 2017 było ich troje. W wyniku interwencji przeprowadzonej w rodzinach, do placówki opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego - Pogotowia Opiekuńczego umieszczono w roku 2015 – troje dzieci, w roku 2016 jedno dziecko, natomiast w 2017 żadne.

Tabela 19. Formy wsparcia realizowane przez asystenta rodziny w latach 2015 – 2017.

Formy wsparcia	Liczba rodzin w latach		
	2015	2016	2017
Pomoc rodzinom w uzyskaniu specjalistycznego poradnictwa oraz skorzystania z dostępnej pomocy finansowej i rzeczowej	82	89	90
Pomoc rodzinom w sporządzaniu pism urzędowych i wypełnianiu wniosków o pomoc finansową	56	62	74

Pomoc rodzinom w diagnozowaniu możliwości rozwojowych dzieci i młodzieży, wspólne wizyty w poradni psychologiczno - pedagogicznej	27	33	36
Mobilizowanie dorosłych członków rodziny do stałego kontaktu z Powiatowym Urzędem Pracy	61	73	70
Współpraca z placówkami (Pogotowie Opiekuńcze, Zawodowe Rodziny Zastępcze) mająca na celu monitorowanie sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej	15	18	17
Stały kontakt z wychowawcami, pedagogami szkolnymi, dyrektorami.	78	78	86
Motywowanie rodzin do podjęcia i kontynuowania leczenia, współpraca z lekarzem pierwszego kontaktu, wspólne wizyty w przychodniach, poradniach specjalistycznych	82	89	90
Pomoc rodzinom w uzyskaniu bezpłatnej żywności oraz odzieży, motywowanie dzieci do korzystania z placówek wsparcia dziennego	82	86	90
Informowanie rodzin o możliwości skorzystania z pomocy policji w sytuacji zagrożenia i przemy. Wspólne wizyty w dzielnicowymi mające na celu monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych problemem alkoholowym	25	25	26

Źródło: Sprawozdanie MOPR z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

Powyższa tabela pokazuje wszechstronność i różnorodność pomocy, jaką asystenci świadczą na rzecz rodzin. Praca asystenta wpłynęła na zwiększenie dostępności rodzin do różnych form pomocy, na co wskazuje tendencja wzrostowa w latach 2015 -2017.

Z roku na rok wzrasta również liczba spraw, w które asystenci rodziny się angażują między innymi zwiększyło się zapotrzebowanie na pomoc w sporządzaniu pism urzędowych, uzyskania wsparcia w Miejskiej Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, jak również lekarza` rodzinnego czy specjalisty z określonej dziedziny. Inną formą wsparcia było motywowanie dorosłych członków rodzin do podjęcia aktywności zawodowej, co przełożyło się na podjęcie zatrudnienia.

Tabela 20. Liczba osób, objętych wsparciem asystenta rodziny, które podjęły zatrudnienie w latach 2015 – 2017

Wyszczególnienie	2015	2016	2017
Podjęcie zatrudnienia na umowę o pracę	14	13	23
Prace sezonowe	26	29	32
Staże i szkolenia zawodowe	2	1	3

Źródło: Sprawozdanie MOPR z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

W związku z problemami szkolnymi dzieci wzrasta zapotrzebowanie na współpracę asystentów ze szkołami w celu zmniejszenia skali problemu i konsultowania potrzeb dziecka. Asystent rodziny pomaga rodzinom, począwszy od monitorowania rozwoju dziecka,

motywowania ich do budowy właściwych postaw rodzicielskich, po towarzyszenie rodzinom podczas wizyt lekarskich. Rodziny w ramach współpracy z asystentem korzystają także z pomocy organizacji pozarządowych oraz placówek wsparcia dziennego. Na wsparcie asystenta składa się również współpraca z Komendą Miejską Policji w Koninie. Dotyczy to głównie rodzin, w których została uruchomiona procedura Niebieskie Karty bądź istnieje podejrzenie występowania przemocy.

Tabela 21. Liczba rodzin, objętych wsparciem asystenta rodziny i jednocześnie procedurą Niebieskie Karty.

Wyszczególnienie	2015	2016	2017
Rodziny, w których prowadzono procedurę Niebieskie Karty.	11	9	12

Źródło: Sprawozdanie MOPR z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

Dane wskazują, że problem udokumentowanej przemocy w latach 2015-2017 wśród rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny kształtują się na podobnym poziomie. Asystenci rodziny prowadzą również działania profilaktyczne w rodzinach zagrożonych wystąpieniem przemocy.

W związku z tym, że w większości rodzin dominują negatywne wzorce, przekazywane z pokolenia na pokolenie, praca asystenta rodziny wymaga długoterminowych działań, a skutki zaowocują w przyszłości. Najbardziej wymagająca i trudna do przedstawienia praca, jaką każdego dnia wykonuje asystent dotyczy sfery wartości i wzorców rodzin. Efekty pracy nad zmianą myślenia i przewartościowania różnych dziedzin życia wymagają czasu i pracy wielu specjalistów.

4.5. *Dominujące problemy w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2015-2017*

Asystenci rodziny obejmowali swoją pracą środowiska dotknięte wieloma współistniejącymi problemami, między innymi: uzależnienia, bezrobocie, przewlekłe choroby somatyczne i psychiczne, niepełnosprawność, przemoc, trudne warunki mieszkaniowe, brak wzorców i nabytych umiejętności, brak oparcia w rodzinie.

Znaczący wpływ na powrót dzieci do rodzin biologicznych miało podjęcie leczenia odwykowego przez rodziców uzależnionych bądź nadużywających alkoholu.

Tabela 22. Liczba osób, objętych wsparciem asystenta rodziny, które podjęły leczenie stacjonarne w latach 2015 – 2017

Wyszczególnienie	2015	2016	2017
Leczenie stacjonarne	3	6	12
Terapia grupowa i indywidualna	22	35	26

Źródło: Sprawozdanie MOPR z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

Z powyższych danych wynika, że wzrasta liczba osób podejmujących leczenie odwykowe stacjonarne, natomiast leczenie niestacjonarne utrzymuje się na podobnym poziomie. Podjęcie terapii wpływa na poprawę funkcjonowania członków rodziny.

Pomoc i wsparcie asystenta skierowano do rodzin biologicznych głównie przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze. Pracę skoncentrowano na stworzeniu rodzinie warunków życia umożliwiających dzieciom umieszczonych w placówkach powrót do rodziny oraz na zapobieganiu umieszczania dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego.

Kolejnym narzędziem w pracy asystenta rodziny jest projekt "Wspiera.MY" realizowany w ramach Wielkopolskiego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Do udziału w projekcie z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny zakwalifikowano 16 dzieci i 38 osób dorosłych. Zgodnie z założeniami, działania wspierające i naprawcze skupione były na kształtowaniu prawidłowych postaw rodzicielskich, eliminowaniu błędów i przeszkód powstałych w przeszłości, edukacji, motywowaniu do działania oraz na odbudowie więzi i wzmocnieniu relacji w rodzinach. W ramach projektu odbyły się warsztaty:

1. Szkoła dla rodziców, wzmocnienie i zwiększanie kompetencji wychowawczych rodziców, zwiększanie umiejętności w pełnieniu właściwych ról w rodzinie.
  - Warsztat umiejętności społecznych.
  - Warsztat umiejętności wychowawczych.
  - Zajęcia „ABC rozwiązywania problemów”.
  - Zajęcia „Jak radzić sobie ze stresem”.
  - Warsztat dobry rodzic, dobre dziecko: wzmocnienie ról i postaw rodzicielskich, wzmocnienie autorytetu rodzica, nauka spędzania czasu z dziećmi.
  - Warsztat komunikacji interpersonalnej..
2. Indywidualne i rodzinne porady psychologiczne. Ilość spotkań była uzależniona od indywidualnych potrzeb.

3. Indywidualne porady prawne.
4. Edukacja rodziców i dzieci; nauka rozmowy rodzica z dzieckiem na temat seksu.
5. Zajęcia „Narkotyki i dopalacze-zagrozenia i przeciwdziałanie”.
6. Zajęcia „Jak zrozumieć nastolatka”.
7. Zajęcia „Cyberprzemoc i zjawisko sextingu”.
8. Zajęcia na temat zjawiska przemocy wśród dzieci i młodzieży.
9. Grupa wsparcia.
10. Praca z rodziną i asystentami rodziny, jako wzmacnianie systemu prewencji ograniczającej umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej:
  - Konsultacje psychoterapeutyczne ze specjalistą psychoterapii uzależnień
  - Konsultacje metodyczne z psychologiem.

5. Rodzinna i instytucjonalna piecza zastępcza

Pieczka zastępcza to zespół osób, instytucji oraz działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności ich sprawowania przez rodziców. Dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo zamieszkałych w Koninie przebywały na terenie Miasta Konina jak również na terenie innych powiatów w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej:

1. rodziny zastępcze (spokrewnione, niezawodowe, zawodowe - w tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego);
2. placówki opiekuńczo - wychowawcze :
  - typu rodzinnego (Rodzinny Dom Dziecka prowadzony przez Stowarzyszenie „PROM” w Koninie, Rodzinny Dom Dziecka w Biskupicach),
  - typu interwencyjnego (Pogotowie Opiekuńcze w Koninie);
  - typu socjalizacyjnego (Dom dla Dzieci i Młodzieży „Szansa” w Kosewie, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza "Słoneczny Dom" w Krzyżu Wielkopolskim, Dom Dziecka w Trzemesznie, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Horyzont” w Krasnymstawie, „Dom dla Dzieci i Młodzieży w Kaczkach Średnich);

Funkcję placówki opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego na terenie Miasta Konina pełni Rodzinny Dom Dziecka prowadzony jest przez Stowarzyszenie „Prom” w Koninie od 01.08.2006r. Rodzinny Dom Dziecka jest placówką koedukacyjną,

opiekunowie i wychowankowie tworzą jedną wielodzietną rodzinę, zapewniając dzieciom warunki zbliżone do naturalnych warunków domu rodzinnego.

Rodziny zastępcze oraz rodzinny dom dziecka zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie. Traktują dziecko w sposób sprzyjający poczuciu wartości osobowej, zapewniają dostęp do świadczeń zdrowotnych, pomocy specjalistycznej w tym logopedycznej, psychologicznej, pedagogicznej, prawnej. Umożliwiają kształcenie, rozwój uzdolnień i zainteresowań dzieci, zaspokajają jego potrzeby emocjonalne, bytowe, rozwojowe, społeczne oraz religijne. Rodziny zastępcze oraz rodzinny dom dziecka przygotowują wychowanków do samodzielnego życia. W realizowaniu tych zadań rodziny zastępcze oraz rodzinny dom dziecka współpracują z organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej poprzez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz sądem rejonowym i ośrodkiem adopcyjnym.

Na terenie miasta Konina od 01.09.1992r. funkcję placówki opiekuńczo - wychowawczej typu interwencyjnego pełni Pogotowie Opiekuńcze. Placówka jest formą instytucjonalnej pieczy zastępczej, przeznaczona dla dzieci i młodzieży w wieku od 10 do 18 lat. W wyjątkowych sytuacjach zgodnie z obowiązującymi przepisami mogą być przyjmowane dzieci młodsze. Pogotowie Opiekuńcze realizując swoje zadania kieruje się w szczególności: dobrem dziecka, poszanowaniem jego praw, wyrównywaniem deficytów rozwojowych, potrzebą działań przygotowujących do samodzielnego życia, poszanowaniem praw rodziców wynikających z przepisów prawa rodzinnego, a przede wszystkim prawa do kontaktowania się z dzieckiem, potrzebą działań w celu utrzymania więzi dziecka z rodziną i umożliwieniem jego powrotu do rodziny. Placówka przyjmuje dzieci głównie z terenu Konina jednak w miarę posiadanych miejsc przyjmowani są również wychowankowie z całej Polski. Przyjmowanie dzieci odbywa się przez całą dobę.

Tabela 23. Liczba rodzinnej i instytucjonalnej formy pieczy zastępczej w Koninie w latach 2015-2017.

Wyszczególnienie	Lata		
	2015	2016	2017
Rodziny zastępcze spokrewnione	79	76	81
Rodziny zastępcze niezawodowe	17	20	19
Rodziny zastępcze zawodowe	0	1	1
Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	3	2	3
Rodzinny Dom Dziecka	1	1	1
Pogotowie Opiekuńcze	1	1	1

Źródło: Sprawozdanie z realizacji zadań własnych powiatu wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej obowiązek zgłaszania informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną do ośrodków adopcyjnych w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających. Ośrodek adopcyjny prowadzony jest przez samorząd województwa lub podmiot, któremu zlecił wykonanie zadania. W przypadku zlecenia realizacji zadania innemu podmiotowi, marszałek województwa wydaje zgodę na prowadzenie ośrodka adopcyjnego na okres, co najmniej 5 lat. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wykaz ośrodków adopcyjnych marszałkowie województwa publikują w Biuletynie Informacji Publicznej województwa. Ośrodek adopcyjny realizując swoje zadania kieruje się dobrem i poszanowaniem praw dziecka. Współpracuje ze środowiskiem lokalnym, podmiotami realizującymi założenia wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Na terenie Miasta Konina funkcjonuje Ośrodek Adopcyjny, który jest niepubliczną placówką prowadzoną przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, działającą na obszarze byłego województwa konińskiego. Prowadzenie procedur przysposobienia oraz przygotowanie osób do postępowania adopcyjnego jest wyłączną kompetencją ośrodka adopcyjnego.

5.1. Wsparcie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej

Koordinator rodzinnej pieczy zastępczej jest zatrudniany przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Jego zadaniem jest przede wszystkim udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej. Koordinator rodzinnej pieczy zastępczej nie może mieć pod opieką łącznie więcej niż 15 rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka.

Od wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej tj. od 1 stycznia 2012 roku w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Koninie było zatrudnionych 2 koordinatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Ośrodek, jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej, od 2012 roku aplikuje o środki finansowe na zatrudnienie kolejnych osób na stanowisko koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, w ramach Resortowego Programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”. Środki finansowe przyznawane w ramach wymienionego programu są

uzależnione od wskaźnika dochodów podatkowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca gmin, powiatów, bądź miast na prawach powiatu.

Ponadto, w latach 2016 – 2018 Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie realizował projekt „Wspiera.MY” w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, którego celem jest udzielenie wsparcia rodzinom w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych i realizacji funkcji wynikających z rodzicielstwa oraz wsparcie rodzinnych form pieczy zastępczej.

Tabela 24. Wsparcie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2015 – 2017.

Wyszczególnienie	Lata		
	2015	2016	2017
Liczba zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	5	6	6
Liczba rodzin objętych wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej	78	93	96
Liczba dzieci w tych rodzinach	124	145	150

Źródło: Sprawozdanie z realizacji zadań własnych powiatu wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Z przedstawionych danych wynika, że utrzymuje się tendencja wzrostowa liczby rodzin zastępczych i przebywających w nich dzieci. Na podstawie ostatnich obserwacji koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz udzielanej pomocy w ramach swoich kompetencji zauważalny jest wzrost liczby dzieci, umieszczanych w pieczy zastępczej, w tym z różnego rodzaju problemami zdrowotnymi.

Z roku na rok zwiększa się liczba rodziców biologicznych z różnymi uzależnieniami, nie tylko od alkoholu, ale również od różnego rodzaju substancji psychoaktywnych tj. narkotyków, dopalaczy, leków, itp. Zażywanie wymienionych substancji przez rodziców przed prokreacją jak również przez matki będące w ciąży powoduje coraz większe problemy zdrowotne dzieci, poważne problemy społeczne i zaburzenia zachowania. Sytuacja ta wzmaga konieczność ciągłego dokształcania się specjalistów pracujących z rodzinami zastępczymi w zakresie rozpoznawania u dzieci takich zaburzeń jak: Spektrum Płodowego Zaburzenia Alkoholowego (FASD). Dzieci te najczęściej charakteryzują się znacznymi zaburzeniami interakcji społecznych i komunikacji, jak również znacznie ograniczonymi zainteresowaniami i bardzo powtarzalnym zachowaniem.

W związku z powyższym jest duże zapotrzebowanie na wsparcie wykwalifikowanej kadry koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczych, która będzie w stanie sprostać oczekiwaniom rodzin zastępczych oraz możliwości właściwego i szybkiego skierowania dzieci do odpowiednich specjalistów.

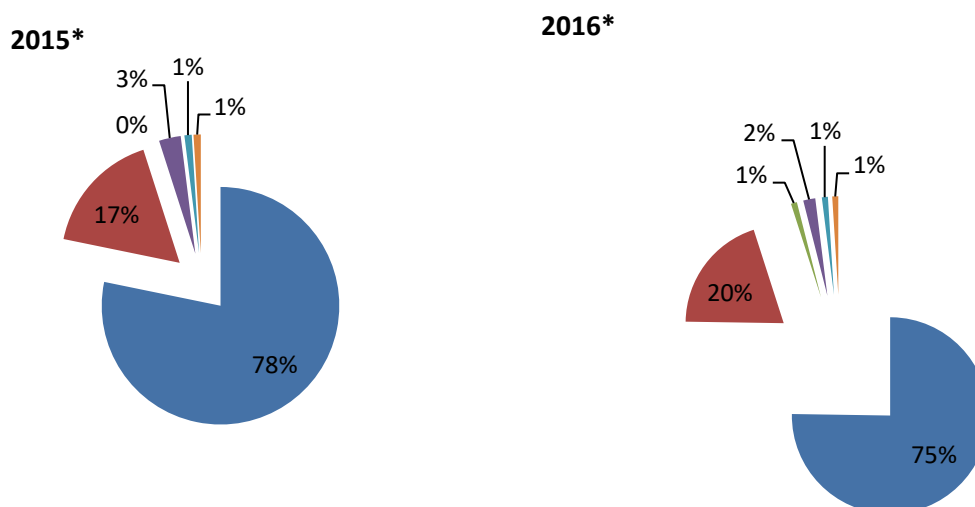
Utrzymanie zatrudnienia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, wskazanego w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy pozwoliłoby na objęcie efektywniejszym wsparciem rodziców zastępczych oraz przebywających tam dzieci.

5.2. Umieszczanie dzieci w rodzinnych i instytucjonalnych formach pieczy zastępczej na terenie Miasta Konina w latach 2015 -2017

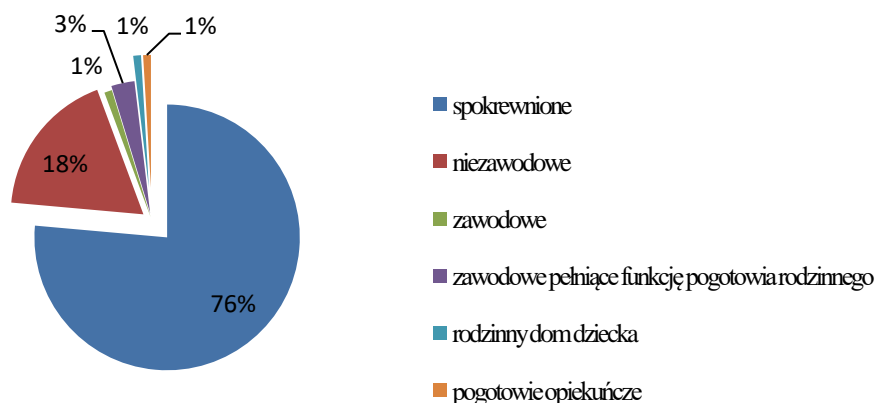
W rodzinnej pieczy zastępczej umieszczane są dzieci, których rodzice biologiczni nieprawidłowo wywiązywali się z pełnienia funkcji rodzicielskich. Głównymi przyczynami umieszczania dzieci w pieczy zastępczej najczęściej są: uzależnienia rodziców, zaniedbania opiekuńczo-wychowawcze, pólsieroctwo, sieroctwo, przemoc w rodzinie, pobyt za granicą, co najmniej jednego rodzica, porzucenie oraz odrzucenie dziecka, dysfunkcyjne relacje rodzinne, zaburzenia psychiczne. Liczba umieszczeń dzieci w wyniku interwencji stanowi niewielki procent.

Poniższy wykres przedstawia procentowy udział rodzinnych i instytucjonalnych form pieczy zastępczej na terenie Miasta Konina.

Wykres 10. Procentowy podział rodzinnej i instytucjonalnej formy pieczy zastępczej w Koninie w latach 2015-2017.

2017*

Źródło: Opracowanie własne – Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie.

Z przedstawionych danych wynika, że rodziny spokrewnione stanowią przeważającą grupę rodzin w latach 2015 – 2017 odpowiednio: 78 %, 75%, i 76 %. Osobami tworzącymi rodziny zastępcze spokrewnione są przede wszystkim dziadkowie dzieci, choć są również tworzone przez pełnoletnie rodzeństwo. Drugą ważną grupę stanowią rodziny zastępcze niezawodowe, tworzone przez osoby w dalszej linii spokrewnione tj. wujkowie, ciocie, czy kuzynostwo rodziców biologicznych oraz osoby obce. Procentowo w latach 2015 – 2017 przedstawia się następująco: 17%, 20% i 18%. Niestety mimo promowania rodzicielstwa zastępczego niewielu jest kandydatów do tworzenia rodzin zastępczych zawodowych, czy rodzinnych domów dziecka. I tak w latach 2015 – 2017 procentowy udział tych form kształtuje się odpowiednio: 3% w latach 2015- 2016 oraz 4% w 2017 roku. Na terenie Miasta Konina od lat funkcjonuje 1 rodzinny dom dziecka, co stanowi 1% udziału w różnych formach pieczy zastępczej oraz jedna forma pieczy instytucjonalnej, placówka opiekuńczo - wychowawcza typu interwencyjnego, co stanowi 1% udziału.

Tabela 25. Rodziny zastępcze na terenie Miasta Konina, w których przebywały dzieci pozbawione opieki rodziców biologicznych w latach 2015 – 2017.

Wyszczególnienie	2015		2016		2017	
	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
Rodziny zastępcze spokrewnione	79	104	76	99	81	108
Rodziny zastępcze niezawodowe	17	26	20	30	19	30
Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	3	25	2	17	3	20
Rodziny zastępcze zawodowe	0	0	1	3	1	3
Podsumowanie	99	155	99	149	104	161

Źródło: Sprawozdanie z realizacji zadań własnych powiatu wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Ponadto na terenie miasta Konina dzieci pozbawione opieki rodziców biologicznych, przebywały w Rodzinnym Domu Dziecka prowadzonym przez Stowarzyszenie „PROM”, odpowiednio w roku 2015 – 9 dzieci, w 2016 r. – 8 dzieci i w 2017 r. – 7 dzieci.

Tabela 26. Dzieci umieszczone w rodzinnych formach pieczy zastępczej w latach 2015 – 2017.

Wyszczególnienie	2015	2016	2017
	Liczba umieszczonych dzieci	Liczba umieszczonych dzieci	Liczba umieszczonych dzieci
Rodziny zastępcze spokrewnione	23	8	13
Rodziny zastępcze niezawodowe	2	4	1
Rodziny zastępcze zawodowe	11	8	13
Rodziny Dom Dziecka prowadzony przez Stowarzyszenie „PROM”	2	1	1
Podsumowanie	38	21	28

Źródło: Opracowanie własne – Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie..

Tabela 27. Rodziny zastępcze na terenie innych powiatów, w których przebywały dzieci pochodzące z Konina, w latach 2015 – 2017.

Wyszczególnienie	2015		2016		2017	
	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
Rodziny zastępcze spokrewnione	8	11	7	9	8	10
Rodziny zastępcze niezawodowe	10	15	8	17	6	9
Rodziny zastępcze zawodowe	4	9	6	11	5	10
Podsumowanie	22	35	21	37	19	29

Źródło: Sprawozdanie z realizacji zadań własnych powiatu wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Ponadto na terenie innych powiatów trójka dzieci pochodzących z Konina, pozbawionych opieki rodziców biologicznych, przebywała, w latach 2015 – 2017, w Rodzinnym Domu Dziecka w Radziejowie.

Tabela 28. Liczba dzieci, które przebywały w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej w latach 2015-2017.

Rodzaj placówki	Lata		
	2015	2016	2017
Placówka opiekuńczo – wychowawcza typu interwencyjnego Pogotowie Opiekuńcze	20	20	32
Placówki opiekuńczo - wychowawcze typu socjalizacyjnego: w Krzyżu Wielkopolskim, Trzemesznie, Kosewie, Krasnymstawie i Kaczkach Średnich	11	9	6
Podsumowanie	31	29	38

Źródło: Sprawozdanie z realizacji zadań własnych powiatu wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Z przedstawionych danych wynika, że dzieci pozbawione opieki rodziców biologicznych umieszczane są przede wszystkim w rodzinnych formach pieczy zastępczej na terenie Miasta Konina, a w przypadku braku możliwości umieszczenia na terenie Konina, Ośrodek poszukuje miejsca w rodzinnych formach na terenie ościennych powiatów.

Rok 2016 był okresem, kiedy w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej przebywało najmniej dzieci. Natomiast rok 2017 był okresem, w którym zarówno do rodzinnych, jak również do instytucjonalnych form pieczy zastępczej skierowano najwięcej dzieci.

Jeżeli chodzi o instytucjonalną formę pieczy zastępczej w 2017 roku najwięcej dzieci przyjęto do Pogotowia Opiekuńczego funkcjonującego na terenie Miasta Konina, w wyniku interwencji policji, na prośbę rodziców, bądź na podstawie wydanego przez sąd postanowienia. W placówce przebywają przede wszystkim dzieci sprawiające duże problemy wychowawcze, często zagrożone demoralizacją. Okres pobytu małoletnich w Pogotowiu Opiekuńczym oscyluje między kilka dni do 2 lat, w sporadycznych przypadkach dłużej – są to sytuacje, kiedy wychowankowie ukończą 18 rok życia i kontynuują naukę, wówczas pozostają w placówce do ukończenia szkoły.

Tabela 29. Liczba dzieci opuszczających rodzinną pieczę zastępczą w latach 2015 – 2017.

Przyczyny	Lata		
	2015	2016	2017
powrót do rodziny biologicznej	3	5	8
przejście do placówki	1	3	11
adopcja	6	4	1
opuszczenie pieczy zastępczej z powodu pełnoletniości	11	3	9
Podsumowanie	21	15	29

Źródło: Opracowanie własne - Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie.

Dane przedstawione w powyższej tabeli wskazują, że w 2015 roku odeszło z rodzinnych form pieczy zastępczej – 21 dzieci, był to też rok, w którym najwięcej z nich usamodzielniało się. W 2016 roku pieczę opuściło łącznie - 15 dzieci, zaś 2017 roku – 29 dzieci. Nadmienić należy, że w roku 2017 najwięcej dzieci powróciło do rodziców biologicznych oraz przeszło do placówek instytucjonalnych, z powodu problemów wychowawczych, zagrażających demoralizacją. Był to też rok, w którym tylko 1 dziecko trafiło do rodziny adopcyjnej.

Poniższa tabela przedstawia liczbę dzieci, które zostały adoptowane w okresie od 2015 roku do 2017 roku. Najwięcej dzieci adoptowano w wieku niemowlęcym. W wymienionych latach żadne dziecko z dysfunkcjami wychowawczymi oraz zdrowotnymi nie zostało przysposobione.

Tabela 30. Liczba dzieci adoptowanych w latach 2015-2017.

<i>Wiek dzieci</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>
<i>0 – 12 m-cy</i>	6	2	0
<i>1 – 3</i>	0	0	1
<i>4 – 6</i>	0	1	0
<i>7 – 9</i>	0	1	0
<i>10 – 12</i>	0	0	0
<i>13 – 15</i>	0	0	0
<i>16 – 18</i>	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne - Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie.

5.3. Środki finansowe przeznaczone na rodzinną i instytucjonalną pieczę zastępczą

Wydatki prezentowane w poniższej tabeli to świadczenia na pokrycie częściowych kosztów utrzymania dziecka w pieczy, dodatki z tytułu wychowywania dziecka niepełnosprawnego przyznawane na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o pomocy społecznej. Przedstawione dane dotyczą wydatków poniesionych przez miasto Konin na utrzymanie dzieci pochodzących z Konina, przebywających w rodzinach zastępczych i placówkach rodzinnych funkcjonujących na terenie Miasta Konina oraz na podstawie porozumień zawartych z innymi powiatami. Z przedstawionych poniżej danych wynika, że 2016 rok był rokiem, w którym były najniższe wydatki na rodzinną i instytucjonalną formę pieczy zastępczej.

Tabela 31. Roczny koszt utrzymania dzieci z Konina, w rodzinnych formach pieczy zastępczej w latach 2015 – 2017.

Kategoria	Środki finansowe		
	2015	2016	2017
Rodziny zastępcze (nasze dzieci w Koninie)	1 092 741,09	834 944,53	1 110 788,88
Rodziny zastępcze (nasze dzieci w innych powiatach)	468 506,44	455 023,46	398 339,16
Rodzinny Dom Dziecka prowadzony przez Stowarzyszenie „PROM” w Koninie	200 000,00	200 000,00	200 000,00
Rodzinny Dom Dziecka w Biskupicach	98 379,24	100 458,63	102 852,96
Podsumowanie	1 859 626,47	1 590 426,62	1 811 981,00

Źródło: Opracowanie własne – Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie.

Tabela 32. Średni miesięczny koszt utrzymania dziecka z Konina, przebywającego w wymienionych formach pieczy zastępczej w latach 2015 – 2017.

Placówka	Koszty utrzymania dziecka		
	2015	2016	2017
Rodzinny Dom Dziecka prowadzony przez Stowarzyszenie „PROM” w Koninie	2 108,33	2 108,33	2 110,42
Placówka interwencyjna – Pogotowie Opiekuńcze w Koninie	4 774,00	4 379,00	4 592,00
Rodzinny Dom Dziecka w Biskupicach	2 730,09	2 810,66	2 866,30
Placówka opiekuńczo – wychowawcza typu socjalizacyjnego w Kosewie	4 085,00	4 052,00	3 668,43
Placówka opiekuńczo – wychowawcza typu socjalizacyjnego w Krzyżu Wielkopolskim	3 148,70	3 170,09	3 272,30
Placówka opiekuńczo – wychowawcza typu socjalizacyjnego w Trzemesznie	4 608,68	4 880,18	Brak dzieci pochodzących z Konina
Placówka opiekuńczo – wychowawcza typu socjalizacyjnego w Krasnymstawie	3 305,00	3 369,00	Brak dzieci pochodzących z Konina
Placówka opiekuńczo – wychowawcza typu socjalizacyjnego w Kaczkach Średnich (Turek)– funkcjonowanie od 2017 roku	-	-	2 789,00

Źródło: Opracowanie własne – Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie.

Jak wynika z przedstawionych danych największy koszt utrzymania dziecka generują instytucjonalne formy pieczy zastępczej, który oscyluje w przedziale między 3 148,70 zł – 4 880, 18 zł. Najniższy koszt utrzymania jest w nowopowstałej placówce opiekuńczo – wychowawczej typu socjalizacyjnego, na terenie Kaczek Średnich w powiecie tureckim i wynosi 2 789 zł.

Koszt utrzymania w placówkach opiekuńczo - wychowawczych typu rodzinnego oscyluje w przedziale od 2 108, 33 zł – 2 866,30 zł. Należy podkreślić, że koszt utrzymania dziecka w placówce funkcjonującej na terenie Konina jest niższy o około 700 zł miesięcznie.

Tabela 33. Miesięczne świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej w latach 2015 – 2017

Wyszczególnienie	Wysokość świadczenia		
	2015	2016	2017
Rodzina zastępcza spokrewniona	660,00	660,00	660,00
Rodzina zastępcza niezawodowa	1 000,00	1 000,00	1 000,00
Rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	1 000,00	1 000,00	1 000,00
Rodzina zastępcza zawodowa	1 000,00	1 000,00	1 000,00

Źródło: Opracowanie własne – Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie.

Rodzinie zastępczej, w której przebywa dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności przysługuje dodatek w kwocie 200,00 zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka. W 2015 r. na ten cel wydatkowano kwotę 27 295,16 zł, w 2016 r. – 35 244,58 zł, a w 2017 r.- 36 771,60 zł.

Od 1 kwietnia 2016 r. w ramach rządowego Programu Rodzina 500 plus, rodziny zastępcze oraz placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego (Rodzinny Dom Dziecka) otrzymują na każde dziecko wsparcie w formie dodatku wychowawczego w kwocie 500,00 zł, miesięcznie.

W 2016 r. wypłacono dla 126 dzieci dodatki wychowawcze dla rodzin zastępczych i dodatki do zryczałtowanej kwoty na utrzymanie dziecka w placówce, na łączną kwotę 535.905,09 zł, natomiast w 2017 r. wypłacono wymienione świadczenia dla 144 dzieci na łączną kwotę 724.798,27 zł.

Pracownicy realizujący zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej udzielali wsparcia także pełnoletnim wychowankom. Pomoc ta to przede wszystkim doradztwo zawodowe, wsparcie w sytuacjach trudnych oraz pomoc przy tworzeniu i modyfikacji indywidualnych planów usamodzielnienia, a także udzielanie świadczeń pieniężnych i pomocy rzeczowej.

Wydatki związane z przyznanymi świadczeniami dla osób usamodzielnianych, opuszczających pieczę zastępczą przedstawia poniższa tabela.

Tabela 34. *Wydatki związane z przyznaniem świadczeń dla wychowanków opuszczających pieczę zastępczą w latach 2015 – 2017.*

Rodzaj wsparcia/pomocy	Środki finansowe		
	2015	2016	2017
Pomoc dla kontynuujących naukę	306 237,17	258 772,00	201 456,99
Pomoc pieniężną na usamodzielnienie	62 847,00	56 298,00	58.068,00
Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej	8 555,98	17 502,82	4 418,98
Ogółem	377 640,15	332 572,82	263 943,97

Źródło: Sprawozdanie z realizacji zadań własnych powiatu wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Powyższa pomoc, jak również z pomocy w formie przyznania pobytu w mieszkaniu chronionym została udzielona pełnoletnim wychowankom opuszczającym rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze oraz zakłady poprawcze.

W 2015 r. pomoc na kontynuowanie nauki otrzymało 71 osób, na usamodzielnienie – 16 osób, na zagospodarowanie – 3 osoby oraz pomoc w formie pobytu w mieszkaniu chronionym – 2 osoby. W 2016 r. pomoc na kontynuowanie nauki otrzymało 58 osób, na usamodzielnienie – 15 osób, na zagospodarowanie – 7 osoby oraz pomoc w formie pobytu w mieszkaniu chronionym – 2 osoby. W 2017 r. pomoc na kontynuowanie nauki otrzymało 51 osób, na usamodzielnienie – 15 osób, na zagospodarowanie – 2 osoby.

Tabela 35. *Wydatki na utrzymanie dzieci w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej w latach 2015 – 2017.*

Nazwa placówki	Środki finansowe		
	2015	2016	2017
Placówka opiekuńczo – wychowawcza typu interwencyjnego – Pogotowie Opiekuńcze w Koninie	1 158 211,17	1 237 532,76	1 243 392,61
Placówka opiekuńczo – wychowawcza typu socjalizacyjnego w Kosewie	331 148,55	224 670,09	112 894,66
Placówka opiekuńczo – wychowawcza typu socjalizacyjnego w Krzyżu Wielkopolskim	37 531,40	37 977,09	39 063,18
Placówka opiekuńczo – wychowawcza typu socjalizacyjnego w Trzemesznie	111 895,32	20 595,32	0

Placówka opiekuńczo – wychowawcza typu socjalizacyjnego w Krasnymstawie	78 036,00	80 221, 36	0
Placówka opiekuńczo – wychowawcza typu socjalizacyjnego w Kaczkach Średnich (Turek)	0	0	36 820,47
Podsumowanie	1 716 822,44	1 600 996,62	1 432 170,92

Źródło: Sprawozdanie z realizacji zadań własnych powiatu wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Jak wynika z powyższych danych wydatki związane z kierowaniem dzieci do instytucjonalnych form pieczy zastępczej systematycznie zmniejszając się. Rok 2017 był rokiem, w którym najmniej dzieci pochodzących z Konina przebywało w tego typu placówkach. Przedstawione dane pozwalają mieć nadzieję, że poprzez rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej trend ten zostanie utrzymany i coraz więcej dzieci będzie umieszczonych w tych formach.

5.4 Charakterystyka rodzin zastępczych

Rodzina zastępcza, jest to forma opieki nad małoletnim dzieckiem, którego biologiczni rodzice są nieznani, albo pozbawieni władzy rodzicielskiej, lub którym ją ograniczono.

Od 2015 r. w Koninie, największą grupę rodzin zastępczych stanowią osoby w przedziale wiekowym pomiędzy 55 – 64 rokiem życia oraz między 65 – 70 rokiem życia. Od trzech lat dane utrzymują się niemalże na tym samym poziomie, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 36. Liczba rodzin zastępczych, według wieku i rodzaju rodzin w latach 2015 – 2017.

Wiek	Rodziny zastępcze spokrewnione			Rodziny zastępcze niezawodowe			Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego			Rodziny zastępcze zawodowe		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
18 – 24	2	2	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25 – 34	5	5	8	2	3	4	0	0	0	0	0	0
35 – 44	6	4	3	3	2	2	0	0	0	0	0	0
45 – 54	13	13	12	7	9	8	2	2	2	0	1	1
55 – 64	26	26	27	3	4	2	1	0	1	0	0	0
65 – 70	17	15	15	2	2	3	0	0	0	0	0	0
71 – 75	6	6	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0
76 i powyżej	4	5	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne - Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie.

Często rodziny zastępcze w bliższym lub dalszym stopniu pokrewieństwa z dzieckiem nie są w stanie podołać nałożonym na nich obowiązkom opiekuńczo-wychowawczym. Wynika to przede wszystkim z różnic międzypokoleniowych. Dziadkowie pozostając w swojej roli, nieumiejętnie podejmują rolę rodziców lub nie potrafią pogodzić tych ról jednocześnie. Trenerzy podczas szkoleń i warsztatów oraz koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej podczas swojej pracy starają się uwypuklić ten problem i większą uwagę skupiać na rozszerzeniu tematyki różnic międzypokoleniowych.

W ramach projektu „Wspiera.MY”, którego partnerem jest Stowarzyszenie „PROM” prowadzące Rodzinny Dom Dziecka w Koninie w latach 2016 i 2017 realizowano następujące zadania:

- 1) warsztaty dla dorosłych :
  - „Narkotyki i dopalacze-zagrozenia i przeciwdziałanie”
  - „Wzmocnienie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych”
  - „Jak zrozumieć nastolatka”
  - „Wypalenie zawodowe rodzin zastępczych”
  - „Cyberprzemoc i zjawisko sextingu”
  - „Zjawisko przemocy wśród dzieci i młodzieży”
  - „Jak porozumieć się z rodziną biologiczną”
- 2) grupy wsparcia dla rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych
- 3) warsztaty profilaktyczne dla dzieci i młodzieży przebywającej w pieczy zastępczej p.t.„Jak bronić się przed przemocą w tym seksualną”
- 4) indywidualne i rodzinne porady psychologiczne
- 5) akademia rodzicielstwa zastępczego - „Praktyczne aspekty rodzicielstwa zastępczego – wiedza, a praktyka”
- 6) indywidualne porady prawne

Zadaniem realizowanego projektu „Wspiera.MY” było zwiększenie potencjału opiekuńczo – wychowawczego rodzin pobudzenie ich aktywności i odpowiedzialności oraz minimalizowanie sytuacji trudnych i kryzysowych. W ramach profilaktyki wsparcia, działania ukierunkowane są na wzmocnienie rozwoju poprzez edukację, poradnictwo, doradztwo i udział w szkoleniach. Bagaż doświadczeń, z jakim pojawiają się dzieci w rodzinach zastępczych, wymaga szerokiego zakresu wsparcia psychologicznego oraz wzmocnienia i zwiększenia kompetencji wychowawczych i rodzicielskich tych rodzin. Celem

zaproponowanych rodzinom warsztatów oraz szkoleń było wzmocnienie pozytywnych zmian w rodzinie oraz doskonalenie umiejętności wychowawczych i radzenia sobie z emocjami w sytuacjach kryzysowych.

W pełnieniu roli, jaką jest rodzina zastępcza istotna jest również wiedza oraz umiejętność zapobiegania wyczerpaniu i wypaleniu. Podczas spotkań rodziny uzyskały również wiedzę na temat profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy. Udział w grupie wsparcia dał możliwość wymiany doświadczeń oraz otrzymania wsparcia w grupie osób pełniących podobną rolę. Podczas indywidualnych spotkań z psychologiem rodzina miała możliwość pogłębionego wglądu w siebie, wzrostu świadomości przeżywanych emocji, rozpoznawania własnych zasobów i rozumienia ograniczeń oraz rozwiązywania doraźnych problemów.

Formy wsparcia kierowane do rodzin zastępczych w ramach wymienionego projektu będą realizowane nadal, na miarę możliwości pracowników Ośrodka.

Tabela 37. Liczba rodzin zastępczych, które skorzystały z wymienionych form wsparcia w latach 2015 – 2017.

Forma wsparcia	Lata		
	2015	2016	2017
Rodzina pomocowa	3	2	2
Wolontariusze	0	0	1
Grupa wsparcia	0	1	14
Zatrudnienie osoby do pomocy	0	1	1
Warsztaty dla rodzin zastępczych w ramach projektu	0	4	59

Źródło: Opracowanie własne - Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie.

Tabela 38. Porady psychologa w latach 2015 – 2017.

Forma wsparcia	Wyszczególnienie	Lata		
		2015	2016	2017
Porady opiekuńczo wychowawcze i psychoedukacyjne dla rodziców	Liczba spotkań	125	173	291
	Liczba rodzin	45	54	66
Znaczenie obserwacji funkcjonowania dziecka w rodzinie zastępczej, rozmowy wspierające	Liczba spotkań	185	165	231
	Liczba dzieci	61	45	50
Badania psychologiczne kandydatów na rodziców zastępczych (motywacja i predyspozycje), w ramach projektu	Liczba rodzin	15	13	25

Źródło: Opracowanie własne - Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie.

Wzrost udzielonego poradnictwa i wsparcia psychologicznego dla rodzin zastępczych i dzieci przebywających w pieczy zastępczej w roku 2017 związany był ze zwiększeniem zapotrzebowania na pomoc psychologa. W rodzinach zastępczych znaczny procent dzieci wkracza i pozostaje w okresie adolescencji. Jest to okres rozwojowy związany z ogromnymi zmianami w funkcjonowaniu psychofizycznym i społecznym młodych ludzi. W związku z tym prowadzone były rozmowy psychoedukacyjne, wspierające i motywacyjne służące wyjaśnieniu i zrozumieniu pewnych zachowań prezentowanych przez nastolatków. Ponadto prowadzono więcej rozmów dotyczących stosowanych metod wychowawczych, usprawniania procesu komunikacji w relacji opiekun – dziecko oraz usprawniania i podnoszenia kompetencji opiekunów – wychowawczych osób pełniących funkcję rodziny zastępczej. Wzrasta również świadomość społeczeństwa dotycząca możliwości korzystania ze wsparcia psychologa. W związku, z czym zauważalnie obniżył się stopień obaw związanych ze zgłoszeniem się po pomoc do psychologa.

Ponadto pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie w ramach projektu „Wspiera.MY” i poza projektem, na podstawie autorskiego programu „Czekając na miłość rodzicielską”, zatwierdzonego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej decyzją z dnia 2 lipca 2014 roku, na okres 5 lat, przeprowadzili szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej: niezawodowej, zawodowej oraz rodziny zastępczej zawodowej pełniące funkcję pogotowia rodzinnego. Dane statystyczne przedstawia poniższa tabela.

Tabela 39. Liczba kandydatów do pełnienia funkcji rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2015 – 2017.

Wyszczególnienie	Liczba zgłoszonych kandydatów, którzy otrzymali zaświadczenie kwalifikacyjne w latach		
	2015	2016	2017
rodziny zastępcze niezawodowe	0	1	3
rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	0	2	0

Źródło: Sprawozdanie z realizacji zadań własnych powiatu wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Funkcja rodziny zastępczej oraz prowadzenie rodzinnego domu dziecka mogą zostać powierzone osobom, które spełniają warunki określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

6. ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • posiadanie autorskiego programu „Czekając na miłość rodzicielską” 2014 – 2019 • wykwalifikowana i doświadczona kadra instytucji wspierania rodziny i pieczy zastępczej (asystent rodziny, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, pracownik socjalny) • programy i projekty, na rzecz rodziny, realizowane przez różne podmioty • skoncentrowanie rodzin korzystających z pomocy na obszarze miejskim, co sprzyja dostępności do usług i wsparcia rodziny • bogata oferta kulturalno – integracyjna i sportowo – rekreacyjna • wypracowana płaszczyzna współpracy instytucji i ich przedstawicieli, z różnych obszarów w odniesieniu do pieczy zastępczej • rozwinięta infrastruktura szkolna, przedszkolna, żłobki, kluby dziecięce • posiadanie mieszkań chronionych • potencjał organizacji pozarządowych działających w imieniu i na rzecz rodzin • funkcjonowanie Ośrodka Adopcyjnego TPD • funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego (świetlice środowiskowe, świetlice socjoterapeutyczne, ogniska wychowawcze) • sieć placówek ambulatoryjnych leczenia uzależnień oraz oddział leczenia uzależnień i hostel • Konińska Karta Rodziny 3+, Karta Dużej Rodziny • wsparcie finansowe i rzeczowe dla rodzin 	<ul style="list-style-type: none"> • rotacja pracowników na stanowiskach asystenta rodziny i koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej • obciążenie zadaniami asystenta rodziny • długi okres pobytu dzieci w pieczy zastępczej • niska motywacja rodzin do zmiany stylu życia • brak placówek pieczy zastępczej i specjalistycznych rodzin dla dzieci o specjalnych potrzebach zdrowotnych i emocjonalnych • niska świadomość społeczna o roli asystenta rodziny • brak superwizji dla pracowników i rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych • niski prestiż rodzicielstwa zastępczego • przemoc domowa i uzależnienie od środków psychoaktywnych występujące w rodzinach
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • indywidualna metoda pracy z rodziną i dzieckiem • zapewnienie systematycznego uczestnictwa pracowników w szkoleniach podnoszących umiejętności • utworzenie klubu rodziców w celu przyspieszenia powrotu dzieci do rodzin biologicznych • kampanie promujące rodzicielstwo zastępcze • rozwój współpracy z zakresu wspierania rodziny, także w formie wolontariatu • usprawnienia w zakresie pracy ze sprawcą przemocy • superwizja dla pracowników pomocy społecznej • grupy wsparcia dla rodzin zastępczych 	<ul style="list-style-type: none"> • duża liczba rodzin z problemami sprzężonymi • zjawisko wyuczonej bezradności • niski prestiż zawodu asystenta rodziny i koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej • wzrost liczby osób niewydolnych wychowawczo • zwiększenie liczby rodzin przypadająca na jednego asystenta rodziny, koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej • wzrastająca liczba uzależnień od środków psychoaktywnych, w tym alkoholu • wypalenie zawodowe pracowników wspierających rodziny dysfunkcyjne i rodziny zastępcze • trudny dostęp do lekarzy specjalistów

<ul style="list-style-type: none"> • duża liczba kandydatów na rodziny adopcyjne • możliwość pozyskania zewnętrznych środków finansowych, w tym z budżetu państwa	<ul style="list-style-type: none"> • brak skutecznych oddziaływań wobec sprawców przemocy • niski poziom zainteresowania rodzin biologicznych korzystaniem z poradnictwa specjalistycznego, co skutkuje niewielką liczbą dzieci powracających do rodzin biologicznych • wielopokoleniowe powielanie negatywnych wzorców • przedłużające się postępowania sądowe w sprawach dotyczących uregulowania sytuacji prawnej dzieci przebywających w pieczy zastępczej • niewystarczająca liczba kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej • wzrost liczby dzieci z zaburzeniami rozwojowymi spowodowanymi nadużywaniem środków psychoaktywnych przez rodzica
--	---

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

AKCEPTUJ, WSPIERAJ I KOCHAJ

**ŚWIADOMI RODZICE
TO SZCZĘŚLIWE DZIECI**

1. Cele i kierunki ich realizacji

Cel główny

Wzmocnienie rodziny do prawidłowego wypełniania swojej funkcji

Cele szczegółowe

Cel 1. Kształtowanie prawidłowych postaw rodzicielskich

Kierunki działań

1. Praca asystenta na rzecz rodziny i monitorowanie jej potrzeb.
2. Wskazywanie na dostępną pomoc.
3. Wzmocnienie kompetencji i wykorzystanie własnego potencjału.
4. Motywowanie do podjęcia aktywności zawodowej.
5. Minimalizowanie skutków umieszczania dzieci w rodzinie zastępczej.

Wskaźniki monitorowania

1. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.
2. Liczba osób korzystających z pomocy specjalistów, objętych wsparciem asystenta rodziny i koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.
3. Liczba osób, objętych wsparciem asystenta rodziny i koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, biorących udział w szkoleniach/ warsztatach podnoszących umiejętności wychowawcze.
4. Liczba osób, objętych wsparciem asystenta, które podjęły zatrudnienie.
5. Liczba dzieci pozostających pod opieką rodziców biologicznych, objętych wsparciem asystenta rodziny.

Cel 2. Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej.

Kierunki działań

1. Promowanie pozytywnego wizerunku rodzicielstwa zastępczego.
2. Szkolenia dla kandydatów na rodziców zastępczych.
3. Kompleksowość działań skierowanych na rodziny zastępcze, w tym zawodowe i niezawodowe, w celu dalszego ich rozwoju.
4. Zapewnienie rodzinom zastępczym dostępu do usług koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z wymogami ustawowymi.
5. Zwiększanie możliwości doskonalenia kadr w obszarze systemu pieczy zastępczej.

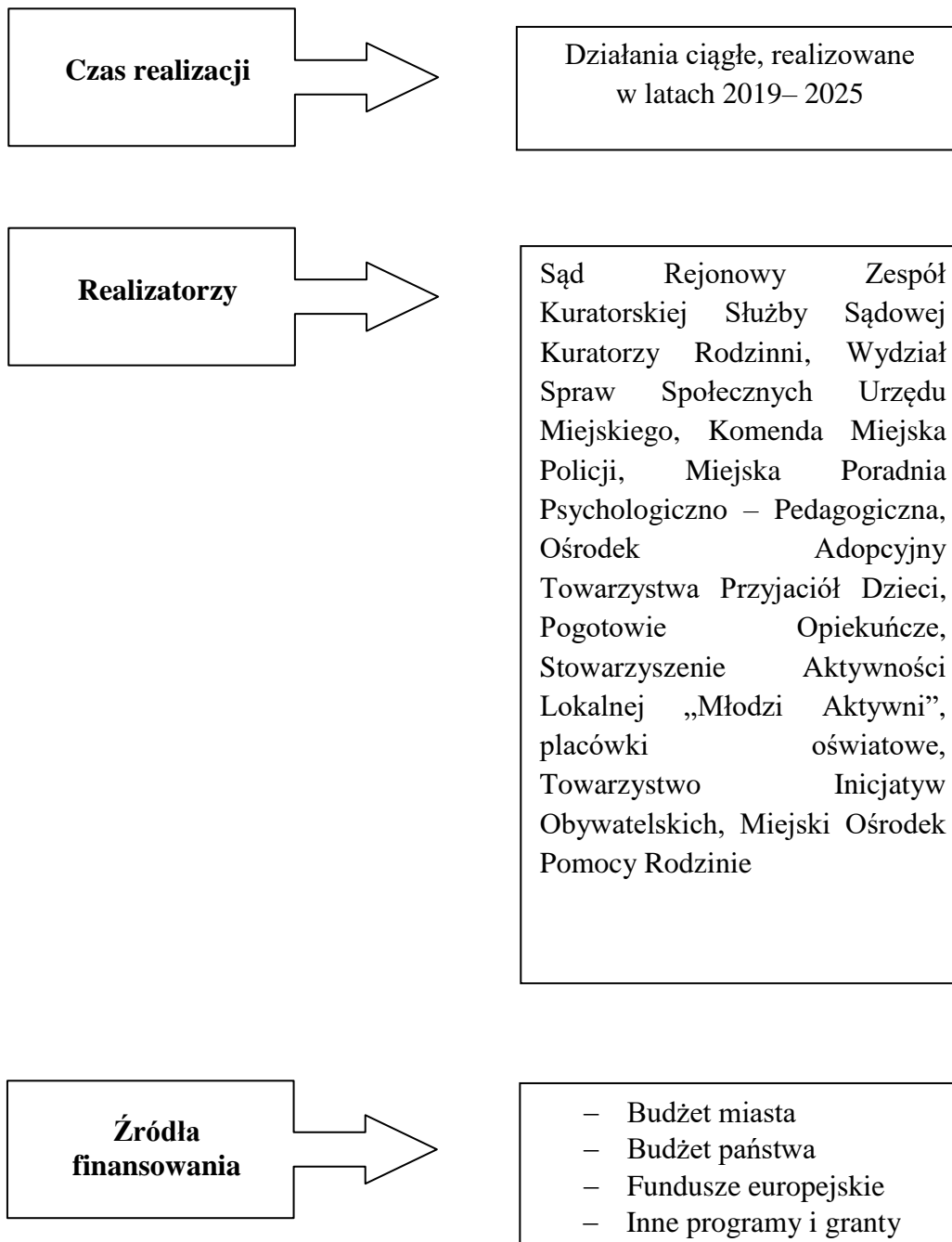
Wskaźniki monitorowania

1. Liczba przeprowadzonych działań promujących rodzicielstwo zastępcze.
2. Liczba przeszkolonych osób, kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
3. Liczba rodzin zastępczych objętych wsparciem.
4. Liczba zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.
5. Liczba osób, kadry zawodowej, które podniosły swoje umiejętności i kwalifikacje.

Prognozy zmian

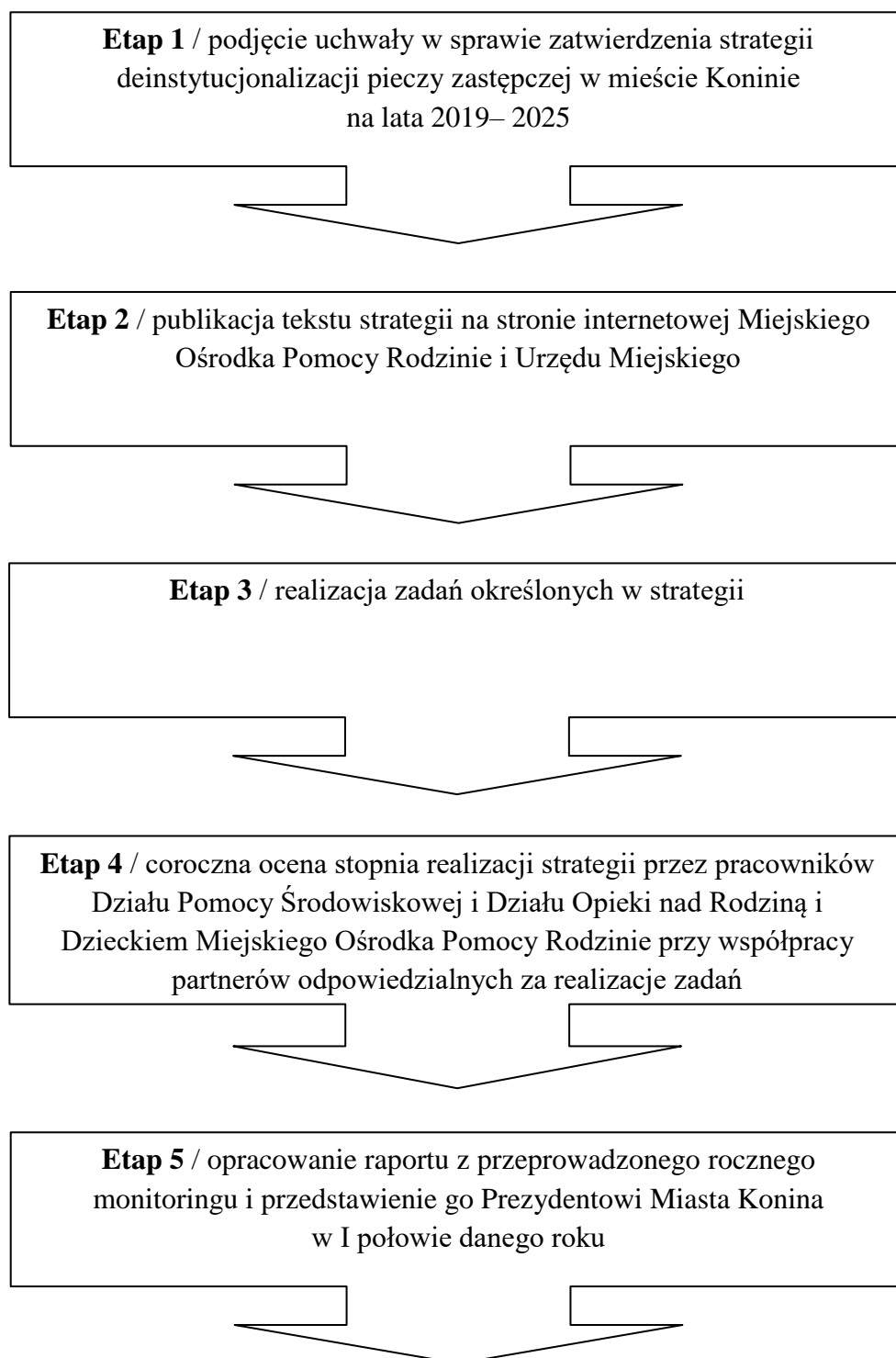
1. Wzmocnienie rodziny biologicznej.
2. Utworzenie rodziny specjalistycznej.
3. Utworzenie rodzinnego domu dziecka.
4. Zwiększenie liczby zawodowych rodzin zastępczych.
5. Zwiększenie liczby koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i asystentów rodziny.
6. Opracowanie kolejnego programu szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
7. Podjęcie działań zmierzających do opracowania wspólnych procedur preadopcji adopcji z instytucjami realizującymi takie zadania.

2. Czas realizacji, realizatorzy, źródła finansowania

3. Wdrażanie, zarządzanie, monitoring strategii

4. Spis tabel, wykresów, rysunków

Spis tabel		str.
Tabela 1.	Podział zadań pomiędzy jednostki organizacji terytorialnej: gminę, powiat i samorząd województwa.	5
Tabela 2.	Mieszkańcy Konina w podziale na grupy wieku w latach 2015 - 2017 r.	10
Tabela 3.	Wielkość bezrobocia w mieście Koninie w latach 2015 – 2017.	11
Tabela 4.	Bezrobotni w mieście Koninie w latach 2015 – 2017 według wieku, wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy.	12
Tabela 5.	Liczba pacjentów leczonych w placówkach leczenia uzależnień.	13
Tabela 6.	Żłobki w Koninie w latach 2015 - 2017.	22
Tabela 7.	Przedszkola w Koninie w latach 2015 - 2017.	23
Tabela 8.	Liczba placówek oświatowych i wychowawczych w Koninie.	23
Tabela 9.	Infrastruktura w zakresie gospodarki mieszkaniowej w latach 2015 – 2017.	23
Tabela 10.	Beneficjenci pomocy społecznej w latach 2015 – 2017.	25
Tabela 11.	Powody udzielenia pomocy i wsparcia rodzinom korzystającym z pomocy społecznej w latach 2015 – 2017.	25
Tabela 12.	Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne w latach 2015 – 2017.	26
Tabela 13.	Przykładowe placówki wspierające rodzinę w latach 2015 – 2017.	27
Tabela 14.	Udzielone porady w Sekcji Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej w latach 2015 – 2017.	28
Tabela 15.	Placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	29
Tabela 16.	Wsparcie asystenta rodziny w Koninie w latach 2015 – 2017.	30
Tabela 17.	Przyczyny izolowania dzieci od rodziców biologicznych objętych wsparciem asystenta kierowanie ich do pieczy zastępczej w latach 2015 – 2017.	30
Tabela 18.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2015 – 2017 z rodzin objętych wsparciem asystenta.	31
Tabela 19.	Formy wsparcia realizowane przez asystenta rodziny w latach 2015 – 2017.	31
Tabela 20.	Liczba osób, objętych wsparciem asystenta rodziny, które podjęły zatrudnienie w latach 2015 – 2017.	32
Tabela 21.	Liczba rodzin, objętych wsparciem asystenta rodziny i jednocześnie procedurą Niebieskie Karty.	33
Tabela 22.	Liczba osób, objętych wsparciem asystenta rodziny, które podjęły leczenie stacjonarne w latach 2015 – 2017.	34
Tabela 23.	Liczba rodzinnej i instytucjonalnej formy pieczy zastępczej w Koninie w latach 2015-2017.	36
Tabela 24.	Wsparcie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2015 – 2017.	38
Tabela 25.	Rodziny zastępcze na terenie Miasta Konina, w których przebywały dzieci pozbawione opieki rodziców biologicznych w latach 2015 – 2017.	40
Tabela 26.	Dzieci umieszczone w rodzinnych formach pieczy zastępczej w latach 2015 – 2017.	41

Tabela 27.	Rodziny zastępcze na terenie innych powiatów, w których przebywały dzieci pochodzące z Konina w latach 2015-2017.	41
Tabela 28.	Liczba dzieci, które przebywały w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej w latach 2015 – 2017.	42
Tabela 29.	Liczba dzieci opuszczających rodzinną pieczę zastępczą w latach 2015 - 2017.	42
Tabela 30.	Liczba dzieci adoptowanych w latach 2015 – 2017.	43
Tabela 31.	Roczny koszt utrzymania dzieci Konina, w rodzinnych formach pieczy zastępczej w latach 2015 – 2017.	44
Tabela 32.	Średni miesięczny koszt utrzymania dziecka z Konina, przebywającego w wymienionych formach pieczy zastępczej w latach 2015 – 2017.	44
Tabela 33.	Miesięczne świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej w latach 2015 – 2017.	45
Tabela 34.	Wydatki związane z przyznaniem świadczeń dla wychowanków opuszczających pieczę zastępczą w latach 2015 – 2017.	46
Tabela 35.	Wydatki na utrzymanie dzieci w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej w latach 2015-2017.	46
Tabela 36.	Liczba rodzin zastępczych, według wieku i rodzaju rodzin w latach 2015 – 2017.	47
Tabela 37.	Liczba rodzin zastępczych, które skorzystały z wymienionych form wsparcia w latach 2015 – 2017.	49
Tabela 38.	Porady psychologa w latach 2015 – 2017.	49
Tabela 39.	Liczba kandydatów do pełnienia funkcji rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2015 – 2017.	50

Spis wykresów		str.
Wykres 1.	Liczba mieszkańców Konina w latach 2015 – 2017.	9
Wykres 2.	Struktura mieszkańców Konina według płci w 2017 r.	10
Wykres 3.	Mieszkańcy Konina w podziale na grupy wieku i płeć w 2017 r.	11
Wykres 4.	Liczba pacjentów leczonych w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Koninie z powodu uzależnień.	14
Wykres 5.	Liczba kobiet i mężczyzn leczonych z powodu uzależnień w Wojewódzkim Szpitalu Zespolony w Koninie.	15
Wykres 6.	Pacjenci leczeni z powodu uzależnień z podziałem na grupy wiekowe.	15
Wykres 7.	Dostępność narkotyków i tzw. dopalaczy.	20
Wykres 8.	Dostępność alkoholu.	21
Wykres 9.	Dostępność leków psychotropowych, uspakajających i nasennych (bez zlecenia lekarskiego).	21
Wykres 10.	Procentowy podział rodzinnej i instytucjonalnej formy pieczy zastępczej w Koninie w latach 2015-2017.	39

Spis rysunków		str.
Rysunek 1.	Organizacja Systemu Pieczy Zastępczej w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Koninie.	6